UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

PRIMERJAVA POSLOVANJA PODJETJA KLASJE S POSLOVANJEM PODJETJA BLATNIK

Ljubljana, september 2011

PETRA SKOK

IZJAVA

Študentka Petra Skok izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom prof. dr. Marka Hočevarja, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne_____ Podpis: _____

KAZALO

UVOD ... 1
1 PREDSTAVITEV PODJETIJ ... 1
1.1 Predstavitev podjetja Klasje ... 1
1.2 Predstavitev podjetja Blatnik ... 2
2 VODORAVNA IN NAVPIČNA ANALIZA ... 3
2.1 Vodoravna analiza ... 3
2.1.1 Vodoravna analiza bilance stanja ... 3
2.1.2 Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida ... 7
2.2 Navpična analiza ... 9
2.2.1 Navpična analiza bilance stanja ... 10
2.2.2 Navpična analiza izkaza poslovnega izida ... 13
3 ANALIZA S KAZALNIKI ... 15
3.1 Temeljni kazalniki stanja financiranja (vlaganja) ... 16
3.1.1 Stopnja lastniškosti financiranja ... 16
3.1.2 Stopnja dolgoročnosti financiranja ... 17
3.2 Temeljni kazalniki stanja investiranja (naložbenja) ... 18
3.2.1 Stopnja osnovnosti investiranja ... 18
3.2.2 Stopnja obratnosti investiranja ... 19
3.2.3 Stopnja dolgoročnosti investiranja ... 20
3.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja ... 21
3.3.1 Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev ... 22
3.3.2 Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev ... 22
3.3.3 Kratkoročni koeficient – koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti ... 23
3.3.4 Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti – pospešeni koeficient ... 24
3.4 Kazalniki obračanja ... 25
3.4.1 Koeficient obračanja obratnih sredstev ... 25
3.4.2 Koeficient obračanja terjatev do kupcev ... 26
3.5 Temeljni kazalniki gospodarnosti ... 27
3.5.1 Koeficient gospodarnosti poslovanja ... 28
3.5.2 Koeficient celotne gospodarnosti ... 29
3.5.3 Stopnja materialne stroškovnosti poslovnih prihodkov ... 29
3.5.4 Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov ... 30
3.6 Temeljni kazalniki dobičkonosnosti (donosnosti) ... 31
3.6.1 Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala ... 31
3.6.2 Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev ... 32
3.7 Sistemi povezanih kazalnikov ... 33
SKLEP ... 35
LITERATURA IN VIRI ... 37
PRILOGE

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vodoravna analiza bilance stanja za podjetje Klasje Celje d. d. ... 4
Tabela 2: Vodoravna analiza bilance stanja za podjetje Pekarna Blatnik, d. o. o. ... 6
Tabela 3: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Klasje Celje d. d. ... 8

Tabela 4: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Pekarna Blatnik, d. o. o. 9
Tabela 5: Navpična analiza bilance stanja za podjetje Klasje Celje, d. d. 10
Tabela 6: Navpična analiza bilance stanja za podjetje Pekarna Blatnik, d. o. o. 12
Tabela 7: Navpična analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Klasje Celje, d. d. 14
Tabela 8: Navpična analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Pekarna Blatnik, d. o. o. 15
Tabela 9: Stopnja lastniškosti financiranja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 17
Tabela 10: Stopnja dolgoročnosti financiranja za izbrana podjetja v letih 2008 – 2009..... 18
Tabela 11: Stopnja osnovnosti investiranja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 19
Tabela 12: Stopnja obratnosti investiranja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 20
Tabela 13: Stopnja dolgoročnosti investiranja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 21
Tabela 14: Koeficient kapitalske pokritosti OS za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009..... 22
Tabela 15: Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 23
Tabela 16: Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 24
Tabela 17: Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 25
Tabela 18: Koeficient obračanja obratnih sredstev za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 26
Tabela 19: Koeficient obračanja terjatev do kupcev za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 27
Tabela 20: Koeficient gospodarnosti poslovanja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009.. 28
Tabela 21: Koeficient celotne gospodarnosti za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 29
Tabela 22: Stopnja materialne stroškovnosti poslovnih prihodkov za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 30
Tabela 23: Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 30
Tabela 24: Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 32
Tabela 25: Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009 33

KAZALO SLIK

Slika 1: Du Pontov sistem povezanih kazalnikov za podjetje Klasje v letu 2009 34
Slika 2: Du Pontov sistem povezanih kazalnikov za podjetje Blatnik v letu 2009 34

UVOD

V diplomski nalogi bom primerjala poslovanje dveh podjetij, ki se ukvarjata s pekarsko dejavnostjo. To sta podjetji Klasje Celje, d. d. in Pekarna Blatnik. Cilj diplomske naloge je, da skozi analizo računovodskih izkazov ugotovim, katero podjetje je uspešnejše pri svojem poslovanju. Kljub temu da podjetji spadata v isto panogo, ne moremo trditi, da sta popolnoma primerljivi, zato bom opravila tudi analizo s pomočjo računovodskih kazalnikov, ki omogoča primerljivost računovodskih izkazov različno velikih podjetij. Vendar pa imajo tudi kazalniki nekaj pomanjkljivosti (Vidic & Zaman, 2000, str. 45):

- kazalniki temeljijo na preteklih podatkih, nas pa predvsem zanima prihodnje poslovanje podjetja;
- kazalniki sami po sebi nam ne dajejo zanesljivih informacij, zato moramo analizirati tudi njihova gibanja v času oziroma jih primerjati s kazalniki drugih podjetij;
- na splošno ne moremo trditi, da je neka vrednost kazalnika dobra oziroma slaba, dokler ne vemo, na kakšen način je podjetje prišlo do takšne vrednosti;
- kazalnike vedno uporabimo v povezavi z drugimi kazalniki, saj lahko imajo pozitivne spremembe na enem področju, negativen vpliv pa na drugem področju.

Diplomsko delo je sestavljeno iz treh poglavij. Uvodu sledi kratka predstavitev podjetij, ki sta predmet analize. Drugo poglavje je namenjeno vodoravni in navpični analizi bilance stanja ter izkaza poslovnega izida. Tretje poglavje je namenjeno analizi poslovanja izbranih podjetij na podlagi računovodskih kazalnikov, skupaj z njihovimi izračuni in razlagami. Na koncu tega poglavja bom predstavila še Du Pontov sistem povezanih kazalnikov za obravnavani podjetji. Bistvene ugotovitve so sklenjene v sklepnem poglavju. Diplomsko delo bo temeljilo na podatkih, ki sem jih pridobila iz letnih poročil podjetij.

1 PREDSTAVITEV PODJETIJ

1.1 Predstavitev podjetja Klasje

Klasje Celje, d. d. je eno izmed večjih proizvajalcev živilskih proizvodov v Sloveniji. Proizvajajo kruh, pekovsko pecivo, kekse, slaščice, moko, mlevske izdelke, testo, testenine in brezglutenske proizvode, in sicer preko 330 različnih pekovskih in mlevskih izdelkov.
Izdelki so na voljo v vseh večjih trgovskih centrih po Sloveniji, največ pa se jih proda v Savinjski regiji, na Koroškem, v Posavju in Litiji. Prodaja tudi v Evropsko unijo, predvsem v Avstrijo in Italijo, pogovori pa tečejo tudi z Rusijo. Ima pa tudi lastno maloprodajno mrežo desetih prodajaln in sicer šest v Celju (Štručka, Ada, Premična, Kruhek, Mlakar in Kiosk), dve v Ljubljani (Cookies, Mobilni avto na tržnici) ter po eno v Laškem in Slovenskih Konjicah (Predstavitev podjetja Klasje Celje d. d., 2011).

Klasje ima mlin in tri pekarne (v Celju, Velenju in Hrastniku), v katerih proizvaja štiri blagovne znamke, in sicer:

- AS: ekstrudirani izdelki, biskvit
- Tri zvezde: zmrznjeni pekovski izdelki

- Rogla: keksi, testenine
- Linija zdravja: dietetični izdelki

V letu 2009 je podjetje prejelo zlata priznanja za doseženo odlično kakovost za orehovo potico in laški domači hleb. Visoko kvaliteto in varnost proizvodov pa dokazuje tudi s pridobitvijo in uporabo naslednjih standardov (Klasje Celje, d. d. – Certifikati in kakovost, 2011):

- ISO 9001 – standard za vodenje in zagotavljanje kakovosti
- HACCP – analiza tveganja na kritičnih točkah
- IFS – standard za presojo živilskih proizvodov pod blagovno znamko trgovcev
- BRC – standard za ocenjevanje zagotavljanja varnih živil

Podjetje je delniška družba z 238 zaposlenimi (na dan 31.12.2009). Njegovi zametki pa segajo vse do leta 1958, ko je bilo ustanovljeno podjetje Veležitar, se kasneje preimenovalo oziroma združilo v podjetje SOZD Merx. Leta 1989 so se odcepile vse pekarne in mlin s celjskega področja ter ustanovili novo podjetje Klasje Mlinsko predelovalno podjetje Celje.

Podjetje je v letu 2001 začelo obsežno sanacijo, tako da je sedaj sodobno organizirana in dinamična pekarska družba, da zadovolji potrebe in pričakovanja potrošnikov, interese lastnikov, zaposlenih, okolja in poslovnih partnerjev.

1.2 Predstavitev podjetja Blatnik

Pekarno Blatnik sta 29. 8. 1990 ustanovila Anica in Tomaž Blatnik, leta 1997 pa lastništvo prenesla na d. o. o., samostojni podjetnik pa je obdržal dejavnost dajanje strojev in opreme v najem. Družina ima 120-letno tradicijo v pekarstvu. Pekarna peče več vrst kruhov, pekovskega peciva, pripravlja sendviče, sladice, torte ter sladoled.

Do leta 1999 je proizvodnja kruha in peciva potekala na obrtniški način na lokaciji Podstruga 69. Tega leta pa so zgradili sodobno pekarno s pripadajočimi skladiščnimi in poslovnimi prostori na skoraj 3000 m2 v Podgorici, kamor so prestavili proizvodnjo, razen proizvodnjo slaščic, ki je ostala na stari lokaciji. Leta 2002 je Pekarna Blatnik začela odpirati trgovine na drobno z živili. Trenutno ima 20 trgovskih lokalov.

Pod blagovno znamko MOBIPEK je leta 2003 začela še z dvema pekarnama opravljati dejavnost trgovine na drobno zunaj prodajaln. S to dejavnostjo opravljajo razvoz in prodajo izdelkov na terenu skoraj po celi Sloveniji. Že leta 2008 je Pekarna Blatnik kupila 70 % delež v srbski pekarni »TIM-PEKARA«, v letu 2009 pa še ostalih 30 %, da bo lahko razširila poslovanje na srbski trg.

Leta 2008 so zgradili prizidek proizvodne hale – sendvičarna. V letu 2009 je družba začela uvajati novo blagovno znamko Happypek, ki jo bodo najprej predstavili v Sloveniji, kasneje pa tudi v tujini. Ključni izdelek je kruh iz krušne peči v obliki tradicionalnega kamnitega kolesa. Proizvodnja je usklajena z mednarodno priznanim sistemom – HACCP. Podjetje je imelo na dan 31. 12. 2009 191 zaposlenih. Število se je zmanjšalo zaradi prenosa nekaterih poslovnih funkcij (prevozi, mobipeki) na tuje izvajalce (Pekarna Blatnik, d. o. o., 2009; Happypek – veseli kruh in slaščice, 2011; Pekarna Blatnik – Predstavitev, 2011).

2 VODORAVNA IN NAVPIČNA ANALIZA

2.1 Vodoravna analiza

Z uporabo vodoravne analize računovodskih izkazov ugotavljamo vrednostni znesek in odstotek spremembe določene postavke v računovodskih izkazih. Za primerjanje vzamemo postavke v prejšnjem obdobju kot osnovo in jih primerjamo s postavkami zadnjega leta. To analizo lahko imenujemo tudi analiza v času. Z vodoravno analizo dobimo informacije o velikosti, smeri in relativni pomembnosti sprememb posameznih postavk glede na preteklo leto. Ta analiza nam pomaga ugotoviti ali se je poslovanje podjetja izboljšalo ali poslabšalo glede na preteklo leto in nam pove, na katerih področjih poslovanja so potrebne spremembe (Igličar & Hočevar, 1997, str. 221).

2.1.1 Vodoravna analiza bilance stanja

Iz Tabele 1 je razvidno, da so se neopredmetena osnovna sredstva v Klasju d. d. povečala za 150,5 odstotne spremembe, opredmetena osnovna sredstva pa za 64,51 odstotne spremembe, in to zaradi povečanih vlaganj v proizvajalne naprave in stroje, med katerimi pa so še nekateri v pridobivanju. Tako so nabavili :

- polnilno linijo Freedom
- vertikalno poševni stroj za krušne kocke
- sušilnico za krušne kocke
- stroj za izdelavo krušnik kock
- linijo za testo
- opremo za mikrosilose in drugo

Povečanje sredstev se je financiralo s povečanjem dolgoročnih poslovnih obveznosti in dolgoročnih finančnih obveznosti. Zaloge materiala so se spremenile za kar 25,89 odstotne spremembe predvsem zaradi zmanjšanja zalog pšenice. Za 13,22 odstotne spremembe so se povečale tudi zaloge trgovskega blaga, za kar 251,02 odstotne točke pa so se povečale

kratkoročne poslovne terjatve do drugih. Za 13,13 odstotne spremembe so se zmanjšale dolgoročne poslovne terjatve. Podjetje je leta 2007 nakazalo avans v višini 10.102.082,88 za desetletni najem za nepremičnine in opredmetena osnovna sredstva podjetju Milcom, d. o. o. (Klasje Celje, d. d., 2008, str. 57). Ta znesek se zmanjšuje z zapiranjem obveznosti za najemnino. Tudi zunajbilančna sredstva oziroma obveznosti so se zaradi manjših zalog republiških rezerv znižale za 675.168 evrov oziroma 25,72 %.

Tabela 1: Vodoravna analiza bilance stanja za podjetje Klasje Celje d. d.

Postavka	31.12.2009	31.12.2008	Poveč. (zmanjš.)	% sprem.
SREDSTVA	**20.907.086**	**21.055.925**	**-148.839**	**-0,71**
A. Dolgoročna sredstva	**12.129.328**	**12.198.472**	**-69.144**	**-0,57**
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročni AČR	**371.991**	**148.498**	**223.493**	**150,50**
1. Neopredmetena osnovna sredstva	371.991	148.498	223.493	150,50
II. Opredmetena osnovna sredstva	**2.648.097**	**1.609.727**	**1.038.370**	**64,51**
1. Zemljišča in zgradbe	269.409	201.845	67.564	33,47
a) Zemljišča	31.501	14.000	17.501	125,01
b) Zgradbe	237.908	187.845	50.063	26,65
2. Proizvajalne naprave in stroji	1.466.940	1.072.037	394.903	36,84
3.Druge naprave in oprema	229.339	157.809	71.530	45,33
4 Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	682.409	178.036	504.373	283,30
a) Opredmetena osnovna sred.v gradnji in izdelavi	647.912	178.036	469.876	263,92
b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osn.sredstev	34.497	0	34.497	0,00
III. Naložbene nepremičnine	**0**	**0**	**0**	**0,00**
IV. Dolgoročne finančne naložbe	**264.916**	**264.916**	**0**	**0,00**
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	264.916	264.916	0	0,00
a. Delnice in deleži v družbah v skupini	86.276	86.276	0	0,00
c. Druge dolgoročne finančne naložbe	178.640	178.640	0	0,00
V. Dolgoročne poslovne terjatve	**8.785.482**	**10.112.967**	**-1.327.485**	**-13,13**
1.Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	8.785.482	10.112.967	-1.327.485	-13,13
VI. Odložene terjatve za davek	**58.842**	**62.364**	**-3.522**	**-5,65**
B. Kratkoročna sredstva	**8.769.335**	**8.847.953**	**-78.618**	**-0,89**
II. Zaloge	**2.030.562**	**2.582.414**	**-551.852**	**-21,37**
1. Material	1.644.613	2.219.165	-574.552	-25,89
2. Nedokončana proizvodnja	53.610	37.316	16.294	43,66
3. Proizvodi	277.391	277.403	-12	0,00
4. Trgovsko blago	54.948	48.530	6.418	13,22
III. Kratkoročne finančne naložbe	**3.438.187**	**3.402.395**	**35.792**	**1,05**
1. Kratkoročna posojila	3.438.187	3.402.395	35.792	1,05
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	**3.242.606**	**2.839.348**	**403.258**	**14,20**
1. Kratkoročne posl.terjatve do družb v skup.	116.021	132.412	-16.391	-12,38
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	2.471.082	2.520.193	-49.111	-1,95
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	655.503	186.743	468.760	251,02
V. Denarna sredstva	**57.980**	**23.796**	**34.184**	**143,65**
C. Kratkoročni AČR	**8.423**	**9.500**	-1.077	-11,34
ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	**1.949.882**	**2.625.050**	**-675.168**	**-25,72**

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Postavka	31.12.2009	31.12.2008	Poveč. (zmanjš.)	% sprem.
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	**20.907.086**	**21.055.925**	**-148.839**	**-0,71**
A. Kapital	**3.674.016**	**3.630.700**	**43.316**	**1,19**
I. Vpoklicani kapital	**3.423.231**	**3.423.231**	**0**	**0,00**
1. Osnovni kapital	3.423.231	3.423.231	0	0,00
II. Kapitalske rezerve	**111.411**	**111.411**	**0**	**0,00**
III. Rezerve iz dobička	**26.940**	**24.774**	**2.166**	**8,74**
1. Zakonske rezerve	6.771	4.605	2.166	47,04
2. Druge rezerve iz dobička	20.169	20.169	0	0,00
IV. Preneseni čisti dobiček	**71.284**	**30.244**	**41.040**	**135,70**
V. Čisti poslovni izid	**41.150**	**41.040**	**110**	**0,27**
B. Rezervacije	**2.894.797**	**3.675.296**	**-780.499**	**-21,24**
1. Rezervacije za pokojnine in druge obveznosti	294.211	296.972	-2.761	-0,93
2. Druge rezervacije	2.600.586	3.378.324	-777.738	-23,02
C. Dolgoročne obveznosti	**1.355.625**	**958.479**	**397.146**	**41,44**
I Dolgoročne finančne obveznosti	**791.259**	**571.432**	**219.827**	**38,47**
2.Dolgoročne finančne obveznosti do bank	791.259	571.432	219.827	38,47
II Dolgoročne poslovne obveznosti	**564.366**	**387.047**	**177.319**	**45,81**
2.Dolgoročne poslovne obveznosti	564.366	387.047	177.319	45,81
Č. Kratkoročne obveznosti	**11.277.303**	**10.933.399**	**343.904**	**3,15**
II Kratkoročne finančne obveznosti	**7.360.837**	**7.454.837**	**-94.000**	**-1,26**
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	7.360.837	7.454.837	-94.000	-1,26
III Kratkoročne poslovne obveznosti	**3.916.466**	**3.478.562**	**437.904**	**12,59**
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	156.581	174.155	-17.574	-10,09
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	3.321.499	2.878.572	442.927	15,39
3. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	438.386	425.835	12.551	2,95
D. Kratkaroče pasivne časovne razmejitve	**1.705.345**	**1.858.051**	**-152.706**	**-8,22**
ZUNAJBILANCNE OBVEZNOSTI	**1.949.882**	**2.625.050**	**-675.168**	**-25,72**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009.

Iz zgornje tabele je razvidno, da so se povečale dolgoročne poslovne obveznosti, in sicer za 45,81 odstotne spremembe, in dolgoročne finančne obveznosti za 38,47 odstotne spremembe, kar je posledica nakupa osnovnih sredstev na finančni leasing in kredit. Zaradi povečanja čistega dobička in zakonskih rezerv se je povečal tudi kapital, in sicer za 1,19 odstotne točke. Prav tako je iz tabele razvidno, da so se povečale kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev. Predvidevam, da je imelo podjetje premalo likvidnih sredstev za pokrivanje vseh obveznosti.

Iz Tabele 2 je razvidno, da so se v Pekarni Blatnik tako sredstva kot tudi obveznosti do virov sredstev družbe povečala za 446.062 evrov oziroma za 3,84 %. Povečala so se dolgoročna sredstva za 517.299 evrov, predvsem neopredmetena osnovna sredstva za 249.383 evrov oziroma za 1.275,09 %, ki so bila pridobljena na podlagi finančnega najema. Povečale so se tudi dolgoročne finančne naložbe, saj je Pekarna Blatnik v letu 2009 kupila še 30-odstotni delež v srbski pekarni TIM PEKARA. Podjetje je sedaj 100 % lastnik tega

podjetja, finančna naložba pa znaša 200.500 evrov. Kratkoročna sredstva pa so se zmanjšala za 106.866 evrov oziroma 3,55 odstotne spremembe, kar je predvsem posledica zmanjšanja zalog trgovskega blaga za 329.331 evrov oziroma za 29,51 odstotne spremembe. Podjetje je ukinilo štiri trgovine in s tem zmanjšalo zalogo trgovskega blaga.

Tabela 2: Vodoravna analiza bilance stanja za podjetje Pekarna Blatnik, d. o. o.

Postavka	31.12.2009	31.12.2008	Poveč. (zmanjš.)	% sprememba
SREDSTVA	**12.054.280**	**11.608.218**	**446.062**	**3,84**
A. Dolgoročna sredstva	**9.093.369**	**8.576.070**	**517.299**	**6,03**
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročni AČR	**268.941**	**19.558**	**249.383**	**1275,09**
1.Dolgoročne premoženjske pravice	26.211	19.558	6.653	34,02
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	242.730	0	242.730	0,00
II. Opredmetena osnovna sredstva	**8.623.928**	**8.476.512**	**147.416**	**1,74**
1. Zemljišča in zgradbe	5.481.788	5.717.312	-235.524	-4,12
a) Zemljišča	272.538	272.538	0	0,00
b) Zgradbe	5.209.250	5.444.774	-235.524	-4,33
2.Druge naprave in oprema	3.142.140	2.759.200	382.940	13,88
III. Naložbene nepremičnine	**0**	**0**	**0**	**0,00**
IV. Dolgoročne finančne naložbe	**200.500**	**80.000**	**120.500**	**150,63**
1. Delnice in deleži v družbah v skupini	200.500	80.000	120.500	150,63
B. Kratkoročna sredstva	**2.902.085**	**3.008.951**	**-106.866**	**-3,55**
II. Zaloge	**1.019.646**	**1.302.761**	**-283.115**	**-21,73**
1. Material	183.597	122.288	61.309	50,13
3. Proizvodi	49.489	64.582	-15.093	-23,37
4. Trgovsko blago	786.560	1.115.891	-329.331	-29,51
III. Kratkoročne finančne naložbe	**58.317**	**62.396**	**-4.079**	**-6,54**
1. Kratkoročna posojila	58.317	62.396	-4.079	-6,54
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	**1.804.850**	**1.622.579**	**182.271**	**11,23**
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	1.302.401	1.232.388	70.013	5,68
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	502.449	390.191	112.258	28,77
V. Denarna sredstva	**19.272**	**21.215**	**-1.943**	**-9,16**
C. Kratkoročni AČR	**58.826**	**23.197**	**35.629**	**153,59**
ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	**7.651.678**	**4.922.736**	**2.728.942**	**55,44**

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Postavka	31.12.2009	31.12.2008	Poveč. (zmanjš.)	% sprememba
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	**12.054.280**	**11.608.218**	**446.062**	**3,84**
A. Kapital	**1.903.661**	**1.785.838**	**117.823**	**6,60**
I. Vpoklicani kapital	**1.251.878**	**1.251.878**	**0**	**0,00**
1. Osnovni kapital	1.251.878	1.251.878	0	0,00
III. Rezerve iz dobička	**125.188**	**125.188**	**0**	**0,00**
1. Zakonske rezerve	125.188	125.188	0	0,00
IV. Preneseni čisti dobiček	**408.772**	**372.012**	**36.760**	**9,88**
V. Čisti poslovni izid	**117.823**	**36.760**	**81.063**	**220,52**
C. Dolgoročne obveznosti	**4.613.918**	**4.808.669**	**-194.751**	**-4,05**
I Dolgoročne finančne obveznosti	**4.613.918**	**4.808.669**	**-194.751**	**-4,05**
2.Dolgoročne finančne obveznosti do bank	1.972.429	2.224.292	-251.863	-11,32
4.Druge dolgoročne fin.obveznosti (fin.najem)	2.641.489	2.584.377	57.112	2,21
Č Kratkoročne obveznosti	**5.500.614**	**4.995.875**	**504.739**	**10,10**
II Kratkoročne finančne obveznosti	**3.158.981**	**2.617.018**	**541.963**	**20,71**
2. Kratkoorčne finančne obveznosti do bank	2.588.515	2.156.604	431.911	20,03
3.Obveznosti iz finančnega najema	515.857	386.072	129.785	33,62
4.Druge kratkoročne finančne obveznosti	54.609	74.342	-19.733	-26,54
III Kratkoročne poslovne obveznosti	**2.341.633**	**2.378.857**	**-37.224**	**-1,56**
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	2.009.879	2.016.458	-6.579	-0,33
3. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	331.754	362.399	-30.645	-8,46
Č. Kratkaročne pasivne časovne razmejitve	**36.087**	**17.836**	**18.251**	**102,33**
ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI	**7.651.678**	**4.922.736**	**2.728.942**	**55,44**

Vir: Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008; 2009.

Iz Tabele 2 je razvidno, da se je kapital zaradi povečanega čistega poslovnega izida povečal za 6,6 odstotne spremembe. Povečale so se tudi kratkoročne finančne obveznosti, in sicer za 541.963 evrov oziroma za 20,71 odstotne točke, in to zaradi povečanja kreditov ter finančnega najema.

Precej pa so se povečala zunajbilančna sredstva oziroma zunajbilančne obveznosti, zaradi povečanja zastavnih pravic na nepremičninah za najeta bančna posojila, in sicer za 2.146.463 evrov in pridobljenih bančnih garancij v znesku 582.479 evrov.

2.1.2 Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida

Iz Tabele 3 je razvidno, da se čisti dobiček v podjetju Klasje d. d. v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 ni bistveno spremenil. Stroški blaga, materiala in storitev so se znižali v primerjavi s preteklim letom za kar 15,28 %, in sicer zaradi zmanjšanja prodaje, ki se je zmanjšala za 9,01 %, in s tem v zvezi z manjšo porabo materiala ter nižjimi stroški surovin, predvsem pšenice. Stroški dela se niso bistveno spremenili, pač pa so se finančni odhodki

iz finančnih obveznosti povečali za kar 220,07 %. Prav tako so se povečali finančni prihodki, in sicer kar za 944,86 %. Precej pa se je zmanjšala sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje, in sicer za 88,42 %. Zaradi večje nabave osnovnih sredstev se je za 37,65 % povečala tudi amortizacija,.

Tabela 3: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Klasje Celje d. d.

		2009	2008	Poveč.(zmanjš.)	% sprememba
1	**ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE**	**12.203.598**	**13.411.666**	**-1.208.068**	**-9,01**
2	**SPREM.VREDN.ZALOG PROIZV.IN NED.PROIZV.**	**16.282**	**140.567**	**-124.285**	**-88,42**
4	**DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (S PREV.POSL.PRIHODKI)**	**790.702**	**1.213.295**	**-422.593**	**-34,83**
5	**STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV**	**9.531.798**	**11.250.739**	**-1.718.941**	**-15,28**
	a) Nabavna vredn.prod.blaga in mater.ter str.por.mater.	5.894.957	7.044.173	-1.149.216	-16,31
	b) Stroški storitev	3.636.841	4.206.566	-569.725	-13,54
6	**STROŠKI DELA**	**3.127.258**	**3.117.746**	**9.512**	**0,31**
	a) Stroški plač	2.214.518	2.181.751	*32.767*	1,50
	b)Stroški socialnih zavarovanj	356.547	351.421	*5.126*	1,46
	c) Drugi stroški dela	556.193	584.574	*-28.381*	-4,85
7	**ODPISI VREDNOSTI**	**167.458**	**120.769**	*46.689*	38,66
	a) Amortizacija	166.242	120.769	**45.473**	**37,65**
	b) Prevredn. posl. odh. pri neopr. in opredm. OS	76	0	76	0,00
	c) Prevredn.poslovni odhodki pri obr.sredst.	1.140	0	1.140	0,00
8	**DRUGI POSLOVNI ODHODKI**	**99.451**	**79.543**	19.908	25,03
9	**FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV**	**0**	**895**	**-895**	**-100,00**
	c) Finančni prIh.iz deležov	0	895	**-895**	**-100,00**
10	**FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL**	**232.607**	**22.262**	**210.345**	**944,86**
	a) Finančni prihodki iz posojil, danim družb.v skupini	848	1.100	**-252**	**-22,91**
	b) Finančni prih.iz posojil, danim drugim	231.759	21.162	210.597	995,17
11	**FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV**	**28.372**	**8.692**	19.680	226,42
	b) Finančni prihodki iz posl.terj.do drugih	28.372	8.692	19.680	226,42
12	**FINANČNI ODHODKI IZ OSL.IN ODPISOV FIN. NALOŽB**	**0**	**7.605**	-7.605	-100,00
13	**FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI**	**350.524**	**109.514**	**241.010**	**220,07**
	b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	327.888	104.255	223.633	214,51
	c) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	22.636	5.259	**17.377**	**330,42**
14	**FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI**	**29.990**	**45.807**	**-15.817**	**-34,53**
	b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobavitelj.in men.obv.	18.205	33.944	-15.739	-46,37
	c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	11.785	11.863	-78	-0,66
15	**DRUGI PRIHODKI**	**134.354**	**49.162**	**85.192**	**173,29**
16	**DRUGI ODHODKI**	**52.598**	**56.607**	**-4.009**	**-7,08**
18	**ODLOŽENI DAVKI**	**3.522**	**15.009**	**-11.487**	**-76,53**
19	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA**	**43.316**	**43.200**	**116**	**0,27**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009.

V podjetju Blatnik, d. o. o. se je dobiček povečal kar za 220,52 %, predvsem zaradi zmanjšanja finančnih odhodkov iz finančnih obveznosti za 404.222 evrov glede na preteklo leto oziroma za 52,93 %.

Zmanjšali so se stroški dela za 264.509 evrov, kar je posledica zmanjšanja zaposlenih. Za 51,81 % se je zmanjšala tudi sprememba vrednosti zalog. Povečali pa so se stroški storitev za 391,909 evrov oziroma 16,24 % zaradi povečanja prevoznih storitev, kar je posledica prenosa prevoznih funkcij na tuje izvajalce. Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Blatnik je razvidna v Tabeli 4.

Tabela 4: Vodoravna analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Pekarna Blatnik, d. o. o.

		2009	2008	Poveč.(zmanjš.)	% sprememba
1	**Čisti prihodki od prodaje**	**19.733.599**	**20.128.078**	**-394.479**	**-1,96**
2	**SPREM. VREDN. ZALOG PROIZV. IN NED.PROIZV.**	**-15.093**	**-31.319**	**16.226**	**-51,81**
4	**DRUGI POSLOVNI PRIHODKI**	**30.668**	**99.189**	**-68.521**	**-69,08**
5	**STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV**	**15.209.837**	**15.112.215**	**97.622**	**0,65**
	a) Nabavna vredn. prod. blaga in materiala ter str. por. Materiala	12.404.001	12.698.288	-294.287	-2,32
	b) Stroški storitev	2.805.836	2.413.927	391.909	16,24
6	**STROŠKI DELA**	**3.025.722**	**3.290.231**	**-264.509**	**-8,04**
	a) Stroški plač	2.044.104	2.132.987	-88.883	-4,17
	b) Stroški socialnih zavarovanj	371.563	409.959	-38.396	-9,37
	c) Drugi stroški dela	610.055	747.285	-137.230	-18,36
7	**ODPISI VREDNOSTI**	**1.007.930**	**984.439**	**23.491**	**2,39**
	a) Amortizacija	893.994	897.128	-3.134	-0,35
	b) Prevredn.posl.odh.pri neopr. in opredm.osn.sredst.	0	45.335	-45.335	-100,00
	c) Prevredn.poslovni odhodki pri obr.sredst.	113.936	41.976	71.960	171,43
8	**DRUGI POSLOVNI ODHODKI**	**28.348**	**21.715**	**6.633**	**30,55**
10	**FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL**	**3.515**	**0**	**3.515**	**0,00**
	b) Finančni prih.iz posojil, danim drugim	3.515	0	3.515	0,00
11	**FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV**	**23.461**	**16.478**	**6.983**	**42,38**
	b) Finančni prihodki iz posl.terj.do drugih	23.461	16.478	6.983	42,38
12	**FINANČNI ODHODKI IZ OSL. IN ODPISOV FIN. NALOŽB**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
13	**FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI**	**359.493**	**763.715**	**-404.222**	**-52,93**
	b) Finančni odhodki iz posojil	347.156	427.585	-80.429	-18,81
	c) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	12.337	336.130	-323.793	-96,33
14	**FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI**	**10.959**	**7.880**	**3.079**	**39,07**
	b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobavitelj.in men.obv.	4.915	5.346	-431	-8,06
	c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	6.044	2.534	3.510	138,52
15	**DRUGI PRIHODKI**	**43.932**	**74.011**	**-30.079**	**-40,64**
16	**DRUGI ODHODKI**	**23.270**	**56.189**	**-32.919**	**-58,59**
17	**Davek iz dobička**	**36.700**	**13.293**	**23.407**	**176,09**
19	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA**	**117.823**	**36.760**	**81.063**	**220,52**

Vir: Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008; 2009.

2.2 Navpična analiza

Pri navpični analizi računovodskih izkazov prikazujemo postavke kot relativni delež glede na izbrano celoto. Ena izmed pomembnih prednosti navpične analize je ta, da so posamezne postavke prikazane kot delež oziroma relativno število, kar omogoča primerjavo med podjetji v isti panogi. Z relativnimi deleži izničimo neprimerljivost zaradi velikosti podjetij.

Rezultati analize so odvisni od osnove, ki jo izberemo. Pri navpični analizi bilance stanja za osnovo največkrat izberemo bilančno vsoto. V tem primeru nam odstotki povedo delež posamezne postavke sredstev in obveznosti do virov sredstev glede na celotna sredstva oziroma obveznosti do virov sredstev.

Pri navpični analizi izkaza poslovnega izida pa kot osnovo največkrat izberemo prihodke od prodaje, lahko pa tudi celotne prihodke, poslovni izid iz prodaje in podobno. Izbira osnove je odvisna od tega, kaj želimo analizirati oziroma za kakšen namen bomo uporabili analizo (Igličar & Hočevar, 1997, str. 225-226).

2.2.1 Navpična analiza bilance stanja

Tabela 5: Navpična analiza bilance stanja za podjetje Klasje Celje, d. d.

Postavka	31.12.2009	Odstotek	31.12.2008	Odstotek
SREDSTVA	**20.907.086**	**100,00**	**21.055.925**	**100,00**
A. Dolgoročna sredstva	**12.129.328**	**58,02**	**12.198.472**	**57,93**
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročni AČR	**371.991**	**1,78**	**148.498**	**0,71**
1. Neopredmetena osnovna sredstva	371.991	1,78	148.498	0,71
II. Opredmetena osnovna sredstva	**2.648.097**	**12,67**	**1.609.727**	**7,65**
1. Zemljišča in zgradbe	269.409	1,29	201.845	0,96
a) Zemljišča	31.501	0,15	14.000	0,07
b) Zgradbe	237.908	1,14	187.845	0,89
2. Proizvajalne naprave in stroji	1.466.940	7,02	1.072.037	5,09
3.Druge naprave in oprema	229.339	1,10	157.809	0,75
4 Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	682.409	3,26	178.036	0,85
a) Opredmetena osnovna sred.v gradnji in izdelavi	647.912	3,10	178.036	0,85
b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osn.sredstev	34.497	0,17	0	0,00
III. Naložbene nepremičnine	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**
IV. Dolgoročne finančne naložbe	**264.916**	**1,27**	**264.916**	**1,26**
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	264.916	1,27	264.916	1,26
a. Delnice in deleži v družbah v skupini	86.276	0,41	86.276	0,41
c. Druge dolgoročne finančne naložbe	178.640	0,85	178.640	0,85
V. Dolgoročne poslovne terjatve	**8.785.482**	**42,02**	**10.112.967**	**48,03**
1.Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	8.785.482	42,02	10.112.967	48,03
VI. Odložene terjatve za davek	**58.842**	**0,28**	**62.364**	**0,30**
B. Kratkoročna sredstva	**8.769.335**	**41,94**	**8.847.953**	**42,02**
II. Zaloge	**2.030.562**	**9,71**	**2.582.414**	**12,26**
1. Material	1.644.613	7,87	2.219.165	10,54
2. Nedokončana proizvodnja	53.610	0,26	37.316	0,18
3. Proizvodi	277.391	1,33	277.403	1,32
4. Trgovsko blago	54.948	0,26	48.530	0,23
III. Kratkoročne finančne naložbe	**3.438.187**	**16,45**	**3.402.395**	**16,16**
1. Kratkoročna posojila	3.438.187	16,45	3.402.395	16,16
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	**3.242.606**	**15,51**	**2.839.348**	**13,48**
1. Kratkoročne posl.terjatve do družb v skup.	116.021	0,55	132.412	0,63
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	2.471.082	11,82	2.520.193	11,97
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	655.503	3,14	186.743	0,89
V. Denarna sredstva	**57.980**	**0,28**	**23.796**	**0,11**
C. Kratkoročni AČR	**8.423**	**0,04**	**9.500**	**0,05**
ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	**1.949.882**	**9,33**	**2.625.050**	**12,47**

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Postavka	31.12.2009	Odstotek	31.12.2008	Odstotek
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	**20.907.086**	**100,00**	**21.055.925**	**100,00**
A. Kapital	**3.674.016**	**17,57**	**3.630.700**	**17,24**
I. Vpoklicani kapital	**3.423.231**	**16,37**	**3.423.231**	**16,26**
1. Osnovni kapital	3.423.231	16,37	3.423.231	16,26
II. Kapitalske rezerve	**111.411**	**0,53**	**111.411**	**0,53**
III. Rezerve iz dobička	**26.940**	**0,13**	**24.774**	**0,12**
1. Zakonske rezerve	6.771	0,03	4.605	0,02
2. Druge rezerve iz dobička	20.169	0,10	20.169	0,10
IV. Preneseni čisti dobiček	**71.284**	**0,34**	**30.244**	**0,14**
V. Čisti poslovni izid	**41.150**	**0,20**	**41.040**	**0,19**
B. Rezervacije	**2.894.797**	**13,85**	**3.675.296**	**17,45**
1. Rezervacije za pokojnine in druge obveznosti	294.211	1,41	296.972	1,41
2. Druge rezervacije	2.600.586	12,44	3.378.324	16,04
C. Dolgoročne obveznosti	**1.355.625**	**6,48**	**958.479**	**4,55**
I Dolgoročne finančne obveznosti	**791.259**	3,78	**571.432**	2,71
2.Dolgoročne finančne obveznosti do bank	791.259	3,78	571.432	2,71
II Dolgoročne poslovne obveznosti	**564.366**	2,70	**387.047**	1,84
2.Dolgoročne poslovne obveznosti	564.366	2,70	387.047	1,84
Č. Kratkoročne obveznosti	**11.277.303**	**53,94**	**10.933.399**	**51,93**
II Kratkoročne finančne obveznosti	**7.360.837**	**35,21**	**7.454.837**	**35,40**
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	7.360.837	35,21	7.454.837	35,40
III Kratkoročne poslovne obveznosti	**3.916.466**	**18,73**	**3.478.562**	**16,52**
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	156.581	0,75	174.155	0,83
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	3.321.499	15,89	2.878.572	13,67
3. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	438.386	2,10	425.835	2,02
D. Kratkaroče pasivne časovne razmejitve	**1.705.345**	**8,16**	**1.858.051**	**8,82**
ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI	**1.949.882**	**9,33**	**2.625.050**	**12,47**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009.

Pri navpični analizi bilance stanja sem vzela za primerjavo vrednost aktive oziroma pasive. Klasje, d. d.. je imelo v letu 2009 20.907.086 evrov sredstev, od tega je 58,02 odstotka dolgoročnih sredstev in 41,94 odstotkov kratkoročnih sredstev. Iz Tabele 5 je mogoče razbrati, da so se pri dolgoročnih sredstvih najbolj povečala opredmetena osnovna sredstva iz 7,65 % v letu 2008 na 12,67 % v letu 2009. Pri kratkoročnih sredstvih pa so se najbolj znižale zaloge iz 12,26 % v letu 2008 na 9,71 % v letu 2009.

Delež kapitala v vseh obveznostih do virov sredstev je v letu 2009 znašal 17,57 %, delež kratkoročnih obveznosti pa 53,94 %. Kratkoročne obveznosti so se zvišale iz 51,93 % v

letu 2008 na 53,94 % v letu 2009, dolgoročne obveznosti pa so se povečale iz 4,55 % v letu 2008 na 6,48 % v letu 2009.

Pekarna Blatnik je imela v letu 2009 12.054.280 evrov sredstev, od tega 75,44 % dolgoročnih sredstev in 24,08 % kratkoročnih sredstev. Iz tabele je razvidno, da so se pri dolgoročnih sredstvih najbolj zmanjšala opredmetena osnovna sredstva, iz 73,02 % v letu 2008 na 71,54 % v letu 2009, kar je posledica prodaje osnovnih sredstev v vrednosti 118.970 evrov po sedanji vrednosti ter izločitve v vrednosti 85.577 evrov. Pri kratkoročnih sredstvih pa so se najbolj znižale zaloge (11,22 % v letu 2008 na 8,46 % v letu 2009).

Tabela 6: Navpična analiza bilance stanja za podjetje Pekarna Blatnik, d. o. o.

Postavka	31.12.2009	Odstotek	31.12.2008	Odstotek
SREDSTVA	**12.054.280**	**100,00**	**11.608.218**	**100,00**
A. Dolgoročna sredstva	**9.093.369**	**75,44**	**8.576.070**	**73,88**
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročni AČR	**268.941**	**2,23**	**19.558**	**0,17**
1.Dolgoročne premoženjske pravice	26.211	0,22	19.558	0,17
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	242.730	2,01	0	0,00
II. Opredmetena osnovna sredstva	**8.623.928**	**71,54**	**8.476.512**	**73,02**
1. Zemljišča in zgradbe	5.481.788	45,48	5.717.312	49,25
a) Zemljišča	272.538	2,26	272.538	2,35
b) Zgradbe	5.209.250	43,21	5.444.774	46,90
2.Druge naprave in oprema	3.142.140	26,07	2.759.200	23,77
III. Naložbene nepremičnine	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**
IV. Dolgoročne finančne naložbe	**200.500**	**1,66**	**80.000**	**0,69**
1. Delnice in deleži v družbah v skupini	200.500	1,66	80.000	0,69
B. Kratkoročna sredstva	**2.902.085**	**24,08**	**3.008.951**	**25,92**
II. Zaloge	**1.019.646**	**8,46**	**1.302.761**	**11,22**
1. Material	183.597	1,52	122.288	1,05
3. Proizvodi	49.489	0,41	64.582	0,56
4. Trgovsko blago	786.560	6,53	1.115.891	9,61
III. Kratkoročne finančne naložbe	**58.317**	**0,48**	**62.396**	**0,54**
1. Kratkoročna posojila	58.317	0,48	62.396	0,54
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	**1.804.850**	**14,97**	**1.622.579**	**13,98**
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	1.302.401	10,80	1.232.388	10,62
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	502.449	4,17	390.191	3,36
V. Denarna sredstva	**19.272**	**0,16**	**21.215**	**0,18**
C. Kratkoročni AČR	**58.826**	**0,49**	**23.197**	**0,20**
ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	**7.651.678**		**4.922.736**	

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

	Postavka	31.12.2009	Odstotek	31.12.2008	Odstotek
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	**12.054.280**	**100,00**	**11.608.218**	**100,00**
A.	**Kapital**	**1.903.661**	**15,79**	**1.785.838**	**15,38**
I.	**Vpoklicani kapital**	**1.251.878**	**10,39**	**1.251.878**	**10,78**
	1. Osnovni kapital	1.251.878	10,39	1.251.878	10,78
III.	**Rezerve iz dobička**	**125.188**	**1,04**	**125.188**	**1,08**
	1. Zakonske rezerve	125.188	1,04	125.188	1,08
IV.	**Preneseni čisti dobiček**	**408.772**	**3,39**	**372.012**	**3,20**
V.	**Čisti poslovni izid**	**117.823**	**0,98**	**36.760**	**0,32**
C.	**Dolgoročne obveznosti**	**4.613.918**	**38,28**	**4.808.669**	**41,42**
I	**Dolgoročne finančne obveznosti**	**4.613.918**	**38,28**	**4.808.669**	**41,42**
	2.Dolgoročne finančne obveznosti do bank	1.972.429	16,36	2.224.292	19,16
	4.Druge dolgoročne fin.obveznosti (fin.najem)	2.641.489	21,91	2.584.377	22,26
Č.	**Kratkoročne obveznosti**	**5.500.614**	**45,63**	**4.995.875**	**43,04**
II	**Kratkoročne finančne obveznosti**	**3.158.981**	**26,21**	**2.617.018**	**22,54**
	2. Kratkoorčne finančne obveznosti do bank	2.588.515	21,47	2.156.604	18,58
	3.Obveznosti iz finančnega najema	515.857	4,28	386.072	3,33
	4.Druge kratkoročne finančne obveznosti	54.609	0,45	74.342	0,64
III	**Kratkoročne poslovne obveznosti**	**2.341.633**	**19,43**	**2.378.857**	**20,49**
	2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	2.009.879	16,67	2.016.458	17,37
	3. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	331.754	2,75	362.399	3,12
			0,00		0,00
D.	**Kratkaročne pasivne časovne razmejitve**	**36.087**	**0,30**	**17.836**	**0,15**
	ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI	**7.651.678**		**4.922.736**	

Vir: Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008; 2009.

Delež kapitala v vseh obveznostih do virov sredstev je v letu 2009 znašal 15,79 %, delež dolgoročnih obveznosti 38,28 %, delež kratkoročnih obveznosti pa 45,63 %. Kratkoročne obveznosti so se v primerjavi z letom 2008, ko so znašale 43,04 %, povečale na 45,63 %. Dolgoročne obveznosti pa so se zmanjšale iz 41,42 % v letu 2008 na 38,28 % v letu 2009.

2.2.2 Navpična analiza izkaza poslovnega izida

V tej analizi sem za primerjavo vzela čiste prihodke od prodaje in ugotovila, kakšno je razmerje med prihodki od prodaje in med odhodki. Delež stroškov blaga, materiala in storitev je v Klasju, d. d. v letu 2009 znašal 78,11 %, ki se v primerjavi s preteklim letom znižal, delež stroškov dela pa 25,63 % (238 zaposlenih), a se je v primerjavi s preteklim letom povišal. V Klasju, d. d. je amortizacija komaj 1,36 %, vendar se je v primerjavi s preteklim letom povečala. Navpična analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Klasje je razvidna iz Tabele 7.

Tabela 7: Navpična analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Klasje Celje, d. d.

		2009	Odstotek	2008	Odstotek
1	**ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE**	**12.203.598**	**100,00**	**13.411.666**	**100,00**
2	**SPREM.VREDN.ZALOG PROIZV.IN NED.PROIZV.**	**16.282**	**0,13**	**140.567**	**1,05**
4	**DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (S PREV.POSL.PRIHODKI)**	**790.702**	**6,48**	**1.213.295**	**9,05**
5	**STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV**	**9.531.798**	**78,11**	**11.250.739**	**83,89**
	a) Nabavna vredn.prod.blaga in mater.ter str.por.mater.	5.894.957	48,31	7.044.173	52,52
	b) Stroški storitev	3.636.841	29,80	4.206.566	31,36
6	**STROŠKI DELA**	**3.127.258**	**25,63**	**3.117.746**	**23,25**
	a) Stroški plač	2.214.518	18,15	2.181.751	16,27
	b) Stroški socialnih zavarovanj	356.547	2,92	351.421	2,62
	c) Drugi stroški dela	556.193	4,56	584.574	4,36
7	**ODPISI VREDNOSTI**	**167.458**	**1,37**	**120.769**	**0,90**
	a) Amortizacija	166.242	1,36	120.769	0,90
	b) Prevredn. posl. odh. pri neopr. in opredm. OS	76	0,00	0	0,00
	c) Prevredn.poslovni odhodki pri obr. sredst.	1.140	0,01	0	0,00
8	**DRUGI POSLOVNI ODHODKI**	**99.451**	**0,81**	**79.543**	**0,59**
9	**FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV**	**0**	**0,00**	**895**	**0,01**
	c) Finančni prIh.iz deležov	0	0,00	895	0,01
10	**FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL**	**232.607**	**1,91**	**22.262**	**0,17**
	a) Finančni prihodki iz posojil, danim družbam v skupini	848	0,01	1.100	0,01
	b) Finančni prih.iz posojil, danim drugim	231.759	1,90	21.162	0,16
11	**FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV**	**28.372**	**0,23**	**8.692**	**0,06**
	b) Finančni prihodki iz posl. terj. do drugih	28.372	0,23	8.692	0,06
12	**FINANČNI ODHODKI IZ OSL. IN ODPISOV FIN. NALOŽB**	**0**	0,00	**7.605**	0,06
13	**FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI**	**350.524**	**2,87**	**109.514**	**0,82**
	b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	327.888	2,69	104.255	0,78
	c) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	22.636	0,19	5.259	0,04
14	**FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI**	**29.990**	**0,25**	**45.807**	**0,34**
	b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in men. obv.	18.205	0,15	33.944	0,25
	c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	11.785	0,10	11.863	0,09
15	**DRUGI PRIHODKI**	**134.354**	1,10	**49.162**	0,37
16	**DRUGI ODHODKI**	**52.598**	**0,43**	**56.607**	**0,42**
18	**ODLOŽENI DAVKI**	**3.522**	**0,03**	**15.009**	**0,11**
19	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA**	**43.316**	**0,35**	**43.200**	**0,32**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009.

Tudi v podjetju Blatnik, d. o. o. sem vzela za primerjavo čiste prihodke in ugotovila, da znaša delež stroškov blaga, materiala in storitev 77,08 %, ki se povečal v primerjavi s preteklim letom, delež stroškov dela pa komaj 15,33 % (191 zaposlenih) in se je znižal v primerjavi s preteklim letom. Velik delež v Pekarni Blatnik, d. o. o. znaša tudi amortizacija in sicer kar 4,53 %. Navpična analiza izkaza poslovnega izida za Pekarno Blatnik je razvidna iz Tabele 8.

Tabela 8: Navpična analiza izkaza poslovnega izida za podjetje Pekarna Blatnik, d. o. o.

		2009	Odstotek	2008	Odstotek
1	**Čisti prihodki od prodaje**	**19.733.599**	**100,00**	**20.128.078**	**100,00**
2	**SPREM.VREDN.ZALOG PROIZV.IN NED.PROIZV.**	**-15.093**	**-0,08**	**-31.319**	**-0,16**
4	**DRUGI POSLOVNI PRIHODKI**	**30.668**	**0,16**	**99.189**	**0,49**
5	**STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV**	**15.209.837**	**77,08**	**15.112.215**	**75,08**
	a) Nabavna vredn. prod. blaga in materiala ter str. por. materiala	12.404.001	62,86	12.698.288	63,09
	b) Stroški storitev	2.805.836	14,22	2.413.927	11,99
6	**STROŠKI DELA**	**3.025.722**	**15,33**	**3.290.231**	**16,35**
	a) Stroški plač	2.044.104	10,36	2.132.987	10,60
	b)Stroški socialnih zavarovanj	371.563	1,88	409.959	2,04
	c) Drugi stroški dela	610.055	3,09	747.285	3,71
7	**ODPISI VREDNOSTI**	**1.007.930**	**5,11**	**984.439**	**4,89**
	a) Amortizacija	893.994	4,53	897.128	4,46
	b) Prevredn. posl. odh. pri neopr. in opredm. OS	0	0,00	45.335	0,23
	c) Prevredn.poslovni odhodki pri obr.sredst.	113.936	0,58	41.976	0,21
8	**DRUGI POSLOVNI ODHODKI**	**28.348**	**0,14**	**21.715**	**0,11**
10	**FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL**	**3.515**	**0,02**	**0**	**0,00**
	b) Finančni prih.iz posojil, danim drugim	3.515	0,02	0	0,00
11	**FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV**	**23.461**	**0,12**	**16.478**	**0,08**
	b) Finančni prihodki iz posl. terj. do drugih	23.461	0,12	16.478	0,08
12	**FINANČNI ODHODKI IZ OSL. IN ODPISOV FIN. NALOŽB**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**
13	**FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI**	**359.493**	**1,82**	**763.715**	**3,79**
	b) Finančni odhodki iz posojil	347.156	1,76	427.585	2,12
	c) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	12.337	0,06	336.130	1,67
14	**FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI**	**10.959**	**0,06**	**7.880**	**0,04**
	b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobavitelj.in men.obv.	4.915	0,02	5.346	0,03
	c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	6.044	0,03	2.534	0,01
15	**DRUGI PRIHODKI**	**43.932**	**0,22**	**74.011**	**0,37**
16	**DRUGI ODHODKI**	**23.270**	**0,12**	**56.189**	**0,28**
17	**Davek iz dobička**	**36.700**	**0,19**	**13.293**	**0,07**
19	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA**	**117.823**	**0,60**	**36.760**	**0,18**

Vir: Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008; 2009.

3 ANALIZA S KAZALNIKI

Pri analizi računovodskih izkazov se najbolj pogosto uporablja analiza s kazalniki. Z njihovo pomočjo lahko ocenimo finančni položaj in uspešnost podjetja. Zagotovi nam primerljivost podjetij ne glede na njihovo velikost. Glede na to, da različni avtorji razvrščajo kazalnike v podobne skupine, ki sicer niso popolnoma enake, sem se odločila, da bom kot vodilo uporabila slovenske računovodske standarde, in sicer SRS 29 (2006): Računovodsko proučevanje (računovodsko analiziranje). V diplomski nalogi ne bom predstavila vseh kazalnikov, ki so navedeni v SRS 29, ampak samo tiste, ki se mi zdijo pomembnejši. V analizi bom podrobneje predstavila in analizirala naslednje skupine kazalnikov:

- Temeljni kazalniki stanja financiranja (vlaganja)
- Temeljni kazalniki stanja investiranja (naložbenja)
- Temeljni kazalniki vodoravnega finančnega ustroja
- Temeljni kazalniki obračanja
- Temeljni kazalniki gospodarnosti

- Temeljni kazalniki dobičkonosnosti

Same vrednosti kazalnikov nam ne povedo veliko, zato jih moramo primerjati z drugimi kazalniki. Lahko primerjamo s kazalniki iz preteklih obdobij ali pa primerjamo kazalnik v isti panogi, in sicer s povprečjem panoge ali z najboljšim iz panoge. Za primerjavo oziroma analizo sem izbrala podjetje Blatnik, ki ima podoben proizvodni program kot Klasje in je primerljiv tudi po velikosti. Uporabila sem podatke, ki sem jih dobila iz letnih poročil podjetij za leto 2008 in 2009, na njihovih spletnih straneh ter pri Klasju tudi iz internih podatkov.

3.1 Temeljni kazalniki stanja financiranja (vlaganja)

S kazalniki stanja financiranja analiziramo način financiranja podjetja. Pri izračunu teh kazalnikov uporabljamo postavke iz pasivne strani bilance stanja, pri čemer nas zanima delež kapitala in dolgov v strukturi vseh virov financiranja – torej gre za navpično analizo obveznosti do virov sredstev (Igličar, 2009, str. 23).

Podjetje se lahko financira z lastnimi viri oziroma s kapitalom ali tujimi viri financiranja oziroma z dolgovi. Način, kako financiramo podjetje, vpliva na dobičkonosnost in tveganost podjetja. Ti kazalniki so po eni strani predvsem pomembni za vodstvo podjetja pri dolgoročnih odločitvah o politiki financiranja podjetja, po drugi strani pa so pomembni tudi za posojilodajalce oziroma upnike, saj jim prikažejo verjetnost vračil glavnice in obresti. Običajno je uporaba dolžniškega financiranja cenejša, vendar pa podjetje postane bolj tvegano. Lastniško financiranje pa je praviloma dražje, saj lastniki zahtevajo višje donose kot banke, vendar pa ta način zagotavlja večjo varnost naložb in stabilnejše poslovanje. V primeru lastniškega financiranja tveganje prevzamejo lastniki (Slapničar, 2006, str. 9).

3.1.1 Stopnja lastniškosti financiranja

Stopnja lastniškosti financiranja nam pokaže delež kapitala v celotnih obveznostih do virov sredstev. Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (1)

$$\frac{kapital}{obveznost\ do\ virov\ sredstev} \qquad (1)$$

Tu gre za navpično analizo pasivne strani bilance stanja. Kazalnik nam pove, koliko je podjetje odvisno od zunanjih virov financiranja. Ta kazalnik je pomemben tako za lastnike podjetja kot tudi za posojilodajalce. Lastniki kapitala želijo, da se podjetje financira tudi s posojili, zato vrednost kazalnika ne sme biti previsoka, saj to pomeni, da je velik delež

sredstev financiran s strani lastnikov. Če pa je stopnja lastniškosti financiranja 1, to pomeni, da so celotna sredstva financirana s kapitalom. Posojilodajalci pa si želijo, da je zadolženost podjetja čim nižja, saj to pomeni manjšo tveganost podjetja in večjo verjetnost vračila glavnice posojila ter njihove obresti. Zato je za posojilodajalce pomembno, da je vrednost tega kazalnika čim višja (Hočevar, Zaman & Petrovič, 2008, str. 271-272).

Tveganost in donosnost sta med seboj povezana. Bolj kot je podjetje zadolženo, bolj je tvegano in zato lastniki podjetja pričakujejo večjo dobičkonosnost kapitala. Manj kot je podjetje zadolženo oziroma ima višjo vrednost stopnje lastniškosti financiranja, večja je varnost podjetja, vendar je tudi donosnost nižja (Slapničar, 2006, str. 9). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 9.

Tabela 9: Stopnja lastniškosti financiranja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Kapital	3.674.016	3.630.700	1.903.661	1.785.838
Obveznosti do virov sredstev	20.907.086	21.055.925	12.054.280	11.608.218
Stopnja lastniškosti financiranja	**0,176**	**0,172**	**0,158**	**0,154**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Pri obeh obravnavanih podjetjih je stopnja lastniškosti financiranja precej nizka, kar pomeni, da je večino sredstev financirano s posojili oziroma s cenejšim virom financiranja. To pomeni, da sta z vidika posojilodajalcev precej tvegani podjetji. Po drugi strani pa uporaba relativno cenejšega vira financiranja v uspešnih obdobjih poveča dobičkonosnost kapitala podjetja.

V podjetju Klasje se je kazalnik glede na preteklo leto malce izboljšal, kar je posledica povečanja kapitala zaradi dobička in zmanjšanja celotnih obveznosti do virov sredstev, zaradi manjših rezervacij in kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev. Podobno se je zgodilo tudi v podjetju Blatnik. Stopnja lastniškosti financiranja se je povečala predvsem zaradi povečanja dobička.

3.1.2 Stopnja dolgoročnosti financiranja

Stopnja dolgoročnosti financiranja nam pokaže delež dolgoročnih virov v celotnih obveznostih do virov sredstev. Kazalnik lahko izračunamo na način kot ga prikazuje enačba (2)

$$\frac{kapital + dolgoročni\ dolgovi + rezervacije + PČR}{obveznost\ do\ virov\ sredstev} \qquad (2)$$

Ta kazalnik nam prikaže stopnjo financiranja, ki je izrazito dolgoročne narave, zato moramo biti pri izračunu previdni in upoštevati le tiste dolgoročne dolgove, ki bodo zapadli šele v obdobju, daljšem od enega leta. Tisti del, ki bo zapadel v obdobju krajšem od enega leta pa moramo pri izračunu izločiti (Turk, Kavčič, Kokotec-Novak, Koželj & Odar, 2004, str. 657). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 10.

Tabela 10: Stopnja dolgoročnosti financiranja za izbrana podjetja v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Kapital + dolg. dolgovi + rezervacije + PČR	7.924.438	8.264.475	6.517.679	6.594.507
Obveznosti do virov sredstev	20.907.086	21.055.925	12.054.280	11.608.218
Stopnja dolgoročnosti financiranja	**0,379**	**0,393**	**0,541**	**0,568**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Pri podjetju Blatnik je stopnja dolgoročnosti financiranja v letu 2008 znašala 56,8 %, v letu 2009 pa 54,1 %, kar pomeni, da je podjetje upoštevalo osnovno pravilo financiranja, ki pravi, da naj bi podjetje s trajnimi oziroma dolgoročnimi viri financiralo vsa dolgoročna in del kratkoročnih sredstev. Kazalnik se je sicer znižal na 54,1 %, kar je posledica zmanjšanja dolgoročnih finančnih obveznosti podjetja, kljub povečanju dobička, kar je posledično pripeljalo do povečanja kapitala in obveznosti do virov sredstev. Stopnja dolgoročnosti financiranja je pri podjetju Klasje precej nižja in je v letu 2009 znašala 37,9 %. Zmanjšanje kazalnika je bila posledica zmanjšanja rezervacij.

3.2 Temeljni kazalniki stanja investiranja (naložbenja)

S kazalniki investiranja preučujemo strukturo sredstev podjetja, torej gre za analizo aktivne strani bilance stanja. Podobno kot kazalniki financiranja tudi kazalniki investiranja izhajajo iz navpične analize bilance stanja. Ti kazalniki so pomembni predvsem za vodstvo podjetja, torej za notranje uporabnike, ko se odločajo o naložbah v posamezne vrste sredstev, manj pa so pomembni za zunanje uporabnike računovodskih izkazov. Primerjava teh kazalnikov je primerna le za podjetja znotraj iste panoge, saj se vrednosti med panogami precej razlikujejo (Igličar & Hočevar, 1997, str. 234).

3.2.1 Stopnja osnovnosti investiranja

Stopnja osnovnosti investiranja oziroma naložbenja nam pokaže, kakšen je delež osnovnih sredstev glede na vsa sredstva. Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (3)

$$\frac{osnovna\,sredstva}{sredstva} \qquad (3)$$

Osnovna sredstva zajemajo vsa neopredmetena dolgoročna sredstva in opredmetena osnovna sredstva. Vrednost kazalnika je precej odvisna od panoge, v kateri podjetje posluje. V delovno intenzivnih panogah je kazalnik praviloma nižji kot v tehnološko intenzivnih panogah, kjer so precej večje investicije v osnovna sredstva. Visoko tehnološka podjetja lahko imajo relativno več neopredmetenih sredstev, ustaljene panoge pa več opredmetenih sredstev. Na vrednost kazalnika pa lahko vpliva tudi način amortiziranja osnovnih sredstev. Če podjetje uporablja visoke vrednosti amortizacijske stopnje, bo vrednost kazalnika nižja kot v podjetju, ki sredstva počasneje amortizira.

Zmanjšanje kazalnika lahko pomeni, da so se povečala gibljiva (kratkoročna) sredstva, kot so terjatve, zaloge, denarna sredstva in ima pozitiven vpliv na obračanje sredstev. Hkrati pa zmanjšanje kazalnika lahko pomeni, da prihaja do dezinvestiranja osnovnih sredstev. Obratno pa velja, če se je vrednost kazalnika povečala (Slapničar, 2006, str. 13). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavana podjetja prikazan v Tabeli 11.

Tabela 11: Stopnja osnovnosti investiranja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Osnovna sredstva	3.020.088	1.758.225	8.650.139	8.496.070
Sredstva	20.907.086	21.055.925	12.054.280	11.608.218
Stopnja osnovnosti investiranja	**0,144**	**0,084**	**0,718**	**0,732**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Pri Klasju se je stopnja osnovnosti investiranja v letu 2009 povečala, kar je posledica investicij v osnovna sredstva, predvsem v stroje. Kljub vsemu pa je vrednost kazalnika precej nizka, in sicer 14,4 %, kar je posledica visokih kratkoročnih sredstev in dolgoročnih poslovnih terjatev. Pri podjetju Blatnik pa je bila vrednost kazalnika precej višja od Klasja, in sicer 71,8 %. Kazalnik se je glede na predhodno leto zmanjšal za malo več kot odstotno točko, kar je posledica manjšega povečanja osnovnih sredstev, kot pa so se povečala celotna sredstva.

3.2.2 Stopnja obratnosti investiranja

Kazalnik lahko izračunamo na način kot ga prikazuje enačba (4)

$$\frac{obratna\ sredstva + kratkoročni\ AČR}{sredstva} \qquad (4)$$

Stopnja obratnosti investiranja se lahko med letom zelo spreminja, saj se lahko velikost zalog ali terjatev v kratkem času precej spremeni. Zato je lahko vrednost kazalnika na kak drug dan precej drugačna. Pomembno je tudi vedeti, da je vrednost kazalnika na začetku poslovanja podjetja bistveno drugačna kot po nekaj letih delovanja, saj so enake zmogljivosti izražene z dosti večjo neodpisano vrednostjo in zato so tudi sredstva precej večja, kljub temu da so obratna sredstva realno enaka. Velikost kazalnika pa je odvisna tudi od tega, ali podjetje posluje v lastnih prostorih in z lastno opremo ali pa ima vse to v najemu (Turk et al., 2004, str. 659).

Kazalnik je komplementaren stopnji osnovnosti investiranja. Vrednost kazalnika je odvisna tudi od dejavnosti, ki jo podjetje opravlja. Višje vrednosti kazalnika so značilne predvsem za storitvene dejavnosti. Kazalnik se lahko poveča zaradi povečanja obsega poslovanja. Povečanje kazalnika pa lahko pomeni tudi povečanje terjatev in zalog, kljub nespremenjenemu obsegu poslovanja. Na spremembo vrednosti lahko vpliva tudi investiranje oziroma dezinvestiranje v osnovna sredstva, zaradi česar se spremenijo celotna sredstva (Slapničar, 2006, str. 13). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 12.

Tabela 12: Stopnja obratnosti investiranja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Obratna sredstva + kratkoročni AČR	5.339.571	5.455.058	2.902.594	2.969.752
Sredstva	20.907.086	21.055.925	12.054.280	11.608.218
Stopnja obratnosti investiranja	**0,255**	**0,259**	**0,241**	**0,256**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Stopnja obratnosti investiranja je pri obeh podjetjih precej nizka. Pri podjetju Blatnik se je vrednost kazalnika znižala glede na prejšnje leto, in sicer iz 25,58 % v letu 2008 na 24,07 % v letu 2009. Znižanje vrednosti kazalnika je posledica investiranja v osnovna sredstva, zmanjšale pa so se tudi zaloge proizvodov in trgovskega blaga. Stopnja obratnosti investiranja je pri podjetju Klasje v letu 2009 znašala 25,5 % in se je glede na predhodno leto zmanjšala za 0,4 odstotne točke.

3.2.3 Stopnja dolgoročnosti investiranja

Stopnja dolgoročnosti investiranja nam pokaže delež dolgoročnih sredstev v celotnih sredstvih podjetja. Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (5)

$$\frac{OS + dolg.\ AČR + naložbene\ nepremičnine + dolg.\ fin.\ naložbe + dolg.\ posl.\ terjatve}{sredstva} \quad (5)$$

Pri izračunu kazalnika upoštevamo vsa stalna sredstva skupaj z dolgoročnimi poslovnimi terjatvami, torej vsa osnovna sredstva po neodpisani vrednosti, dolgoročne finančne naložbe ter dolgoročne poslovne terjatve (Turk et al 2004, str. 660). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 13.

Tabela 13: Stopnja dolgoročnosti investiranja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
OS + dolg. AČR + naložb. nepr. + dolg. fin. naložbe + dolg. posl. terjatve	12.070.486	12.136.108	9.093.369	8.476.070
Obvezn.do virov sredst.	20.907.086	21.055.925	12.054.280	11.608.218
Stopnja dolgoročnosti investiranja	**0,577**	**0,576**	**0,754**	**0,730**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Stopnja dolgoročnosti investiranja je pri podjetju Blatnik podobna, kot je stopnja osnovnosti investiranja, kar pomeni, da večino dolgoročnih sredstev predstavljajo osnovna sredstva. Kazalnik se je v letu 2009 povečal za 3,3 %, kar je posledica povečanja osnovnih sredstev zaradi investicij.

Pri podjetju Klasje pa je kazalnik precej višji kot stopnja osnovnosti investiranja, kar je posledica visokega deleža dolgoročnih finančnih naložb oziroma dolgoročnih poslovnih terjatev. Delno tudi zaradi najema osnovnih sredstev. Kazalnik se v obeh letih ni bistveno spremenil.

3.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja

S kazalniki vodoravnega finančnega ustroja oziroma kazalniki plačilne sposobnosti primerjamo podatke aktivne strani bilance stanja s postavkami pasivne strani bilance stanja. Pokažejo nam, kakšno je finančno premoženje podjetja. Ti kazalniki so pomembni za posojilodajalce, še posebej, ko se odločajo, ali odobriti posojilo ali ne. Manjša kot je vrednost teh kazalnikov, večja je verjetnost, da posojilodajalec ne bo prejel celotnega povračila glavnice in obresti danega posojila. Po drugi strani pa je kazalnik pomemben tudi za poslovodstvo, da lahko ugotovijo, kakšna je njihova kreditna sposobnost. Manjša kot je, težje bo podjetje dobilo posojilo in večja bo obrestna mera tega posojila (Hočevar et al. 2008).

Slabost teh kazalnikov je v tem, da nam pokažejo plačilno sposobnost podjetja na določen trenutek, kar pa se lahko hitro spremeni. Poleg tega pa nas zanima, kakšna bo plačilna sposobnost v prihodnosti. Te kazalnike izračunavamo na podlagi podatkov iz preteklih obdobij (Slapničar, 2006, str. 11).

3.3.1 Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev

Kazalnik kapitalske pokritosti osnovnih sredstev nam pokaže, kako so financirana osnovna sredstva. Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (6)

$$\frac{kapital}{osnovna\,sredstva} \qquad (6)$$

Če je vrednost koeficienta 1, to pomeni, da so osnovna sredstva v celoti financirana s kapitalom. Če je kazalnik manjši od 1, pomeni, da je s kapitalom financiran le del osnovnih sredstev, preostali del pa je financiran z dolgovi, običajno z dolgoročnimi dolgovi, saj so tudi osnovna sredstva dolgoročna postavka. Če pa je kazalnik večji od 1, to pomeni, da lastniki financirajo več kot le osnovna sredstva (Turk et al., 2004, str. 662). Kljub temu moramo pri razlagi kazalnika upoštevati tudi čas delovanja posameznega podjetja, saj je praviloma na začetku delovanja ta kazalnik vedno manjši kot kasneje. Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 14.

Tabela 14: Koeficient kapitalske pokritosti OS za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Kapital	3.674.016	3.630.700	1.903.661	1.785.838
OS	3.020.008	1.758.225	8.650.139	8.496.070
Koeficient kapitalske pokritosti OS	**1,217**	**2,065**	**0,220**	**0,210**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Pri podjetju Blatnik je koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, tako leta 2009 kot tudi leto prej, precej manjši od 1, kar pomeni, da majhen delež financirajo lastniki s kapitalom, ostalo pa je financirano z dolgoročnimi in kratkoročnimi dolgovi. Torej kapital v letu 2009 pokriva le 22,01 % vseh osnovnih sredstev, v preteklem letu pa 21,02 %.

Nasprotno pa velja za podjetje Klasje, pri katerem koeficient za leto 2009 znaša 1,22, leto prej pa kar 2,06. To pomeni, da so lastniki s kapitalom financirali več kot samo osnovna sredstva. Pri podjetju Klasje se je kazalnik leta 2009 precej zmanjšal, za skoraj polovico, kar je posledica večjega vlaganja v osnovna sredstva, predvsem v proizvajalno opremo.

3.3.2 Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev

Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev nam prikazuje razmerje med dolgoročnimi viri sredstev in dolgoročnimi sredstvi. Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (7)

$$\frac{kapital + dolg.\ dolgovi + rezervacije + dolg.\ PČR}{dolgoročna\ sredstva} \qquad (7)$$

Podjetje bi praviloma moralo vsa dolgoročna oziroma stalna sredstva financirati s kapitalom in dolgoročnimi viri. Vrednost tega kazalnika bi morala biti večja od 1, kar pomeni, da je dolgoročno financiran tudi del kratkoročnih sredstev. Če pa je kazalnik manjši od 1, to pomeni, da so dolgoročna sredstva delno financirana tudi s kratkoročnimi viri, kar lahko privede do plačilne nesposobnosti (Igličar & Hočevar, 1997). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 15.

Tabela 15: Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Kapital + dolg. dolgovi + rezervacije + dolg. PČR	7.924.438	8.264.475	6.517.579	6.594.507
Dolgoročna sredstva	12.129.328	12.198.472	9.093.369	8.576.070
Koef. dolg. pokritosti dolgoročnih sredstev	**0,653**	**0,678**	**0,717**	**0,769**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008; 2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008; 2009.

Klasje je imelo v letu 2009, kot tudi v predhodnem obdobju, kazalnik manjši od 1, natančneje 0,65. To pomeni, da so dolgoročna sredstva financirana tako z dolgoročnimi kot tudi s kratkoročnimi viri.
Drugo obravnavano podjetje pa je imelo malce višjo vrednost koeficienta, vendar še vedno pod 1. Obe podjetji na ta način lahko postaneta plačilno nesposobni, saj tvegata, da dolgovi zapadejo pred unovčenjem sredstev.

3.3.3 Kratkoročni koeficient – koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti

Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (8)

$$\frac{kratkoročna\ sredstva}{kratkoročne\ obveznosti} \qquad (8)$$

Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti oziroma kratkoročni koeficient je pokazatelj kratkoročnega finančnega položaja podjetja in nam pove, ali je podjetje zmožno odplačevati obveznosti, ki zapadejo prej kot v enem letu, s sredstvi, ki jih lahko unovčimo v manj kot letu dni. Pri uporabi in razlagi kazalnika moramo biti previdni, saj ne moremo trditi, da se je kljub povečani vrednosti kazalnika povečala tudi plačilna sposobnost podjetja. Za to je več razlogov. Eden izmed teh je ta, da pri izračunu uporabimo

vsa kratkoročna sredstva in ne upoštevamo, da imajo različno likvidnost, npr. z denarnimi sredstvi lažje poravnamo svoje obveznosti kot z zalogami. Poleg tega pa so različne tudi zaloge, saj nekatere lažje prodamo kot druge. Drug razlog je ta, da lahko vodstvo podjetja izboljša vrednost kazalnika, tako da poravna del kratkoročnih obveznosti, saj se na ta način poveča celotna vrednost kazalnika. Plačilna sposobnost je odvisna tudi od možnosti dodatnega zadolževanja, s katerim lahko odpravimo trenutno plačilno nesposobnost.

Včasih je veljalo, da se mora kazalnik gibati okrog 2 ali več, da je podjetje ohranilo plačilno sposobnost. Vendar pa je prava velikost kazalnika odvisna tudi od panoge, v kateri podjetje deluje. V določenih panogah potrebujejo več zalog in terjatev kot v drugih. Ali je velikost kazalnika primerna ali ne, pa je odvisno tudi od stališča, s katerega razlagamo kazalnik. Upniki si želijo višjo vrednost kazalnika, saj to pomeni, da je podjetje sposobno odplačevati svoje obveznosti. Poslovodstvo pa si želi čim nižji kazalnik, saj visoka vrednost pomeni, da je veliko denarnih sredstev vezanih v neproduktivnih sredstvih, kar pomeni da ima podjetje prevelike zaloge glede na tekoče potrebe ali pa neustrezno politiko kreditiranja kupcev (Holmes, Sugden & Gee, 2005, str. 185-186; Igličar, 2009, str. 28). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 16.

Tabela 16: Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Kratkoročna sredstva	8.769.335	8.847.953	2.902.085	3.008.951
Kratkoročne obveznosti	11.277.303	10.933.399	5.500.614	4.995.875
Kratkoročni koeficient	**0,778**	**0,809**	**0,528**	**0,602**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Obe proučevani podjetji imata kazalnik pod 1, kar pomeni, da s kratkoročnimi sredstvi ne moreta pokriti kratkoročnih obveznosti. Manjša vrednost kazalnika je predvsem posledica manjših zalog, saj gre za hitro pokvarljivo blago.

3.3.4 Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti – pospešeni koeficient

Pospešeni koeficient je v primerjavi s kratkoročnim koeficientom boljše merilo plačilne sposobnosti, saj pri izračunu izločimo zaloge, za katere predpostavljamo, da so najmanj likvidne. V bilanci stanja uporabimo le tiste postavke, katere lahko hitro spremenimo v denarna sredstva (Hočevar et al., 2008, str. 281). Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (9)

$$\frac{likvidnostna\ sredstva + kratkoročne\ terjatve}{kratkoročne\ obveznosti} \qquad (9)$$

Kljub vsemu pa nam kazalnik ne da pravega odgovora o tem, ali je podjetje v vsakem trenutku plačilno sposobno, saj so roki zapadlosti kratkoročnih terjatev in kratkoročnih obveznosti različni. Zato je težko presojati, ali bo imelo podjetje težave s plačilno sposobnostjo (Turk et al., 2004, str. 664). Po mnenju nekaterih strokovnjakov naj bi bil kazalnik večji od 1, vendar pa je to delno odvisno tudi od panoge v kateri podjetje posluje. Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 17.

Tabela 17: Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Likvidnostna sredstva + kratkoročne terjatve	3.300.586	2.863.144	1.824.122	1.643.794
Kratkoročne obveznosti	11.277.303	10.933.399	5.500.614	4.995.875
Pospešeni koeficient	**0,293**	**0,262**	**0,332**	**0,329**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Pri obeh podjetjih je kazalnik izredno nizek, zato tvegata, da pride do plačilne nesposobnosti. Pri podjetju Klasje je v letu 2009 znašal 29,3 % in se je glede na prejšnje leto povečal za 11,7 %. Pri Blatniku pa je kazalnik malce višji in je v letu 2009 znašal 33,2 %.

3.4 Kazalniki obračanja

Kazalniki obračanja nam pokažejo hitrost obračanja oziroma čas vezave posameznih vrst sredstev. Analiza teh kazalnikov nam pove, ali je posamezna postavka v bilanci stanja prevelika oziroma premajhna ali ravno pravšnja glede na trenutno in predvideno raven poslovanja ter kažejo sposobnost poslovodstva za učinkovito poslovanje s sredstvi. Ti kazalniki so pomembni prav tako za posojilodajalce kot tudi za lastnike podjetja, saj velja, da višji kot je koeficient, hitrejše je obračanje sredstev, kar pomeni, da ima podjetje manj vezanih sredstev. Pri izračunu koeficientov obračanja sredstev moramo vedno upoštevati le povprečno stanje sredstev, ki ga dobimo tako, da seštejemo začetno in končno stanje in seštevek delimo z dve (Hočevar et al., 2008, str. 282).

3.4.1 Koeficient obračanja obratnih sredstev

Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (10)

$$\frac{\textit{poslovni odhodki (brez AM)}}{\textit{povprečno stanje obratnih sredstev (brez fin. naložb)}} \qquad (10)$$

Koeficient obračanja obratnih sredstev nam pove, kolikokrat se obratna sredstva obrnejo v obdobju enega leta. Večja je vrednost tega kazalnika, hitrejše je obračanje obratnih sredstev in s tem hitrejše prehajanje obratnih sredstev iz manj likvidnih v bolj likvidna sredstva (Turk & Melavc, 2001, str. 520) . Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 18.

Tabela 18: Koeficient obračanja obratnih sredstev za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Poslovni odhodki v letu dni (brez AM)	12.759.647	14.448.028	18.377.843	18.466.137
Povpr. stanje obrat. sredstev (brez fin. naložb)	5.388.353	5.295.783	2.895.162	2.772.306
Koeficient obračanja obratnih sredstev	**2,368**	**2,728**	**6,348**	**6,661**
Dnevi vezave	**154**	**134**	**58**	**55**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

V obeh obravnavanih letih so se obratna sredstva hitreje obračala v podjetju Blatnik. Na podlagi izračunanega kazalnika lahko vidimo, da so se sredstva obrnila več kot šestkrat letno oziroma v manj kot šestdesetih dneh. To pomeni, da je podjetje bolj učinkovito pri upravljanju z obratnimi sredstvi, saj potrebuje manj vezanih sredstev in s tem manj drago financiranje. Precej slabši pa je koeficient pri podjetju Klasje, ki se je v letu 2009 še poslabšal in je znašal 2,37. To pa pomeni, da so se obratna sredstva obrnila le dvakrat na leto oziroma na vsakih 154 dni.

3.4.2 Koeficient obračanja terjatev do kupcev

Koeficient obračanja terjatev do kupcev nam pove, kolikokrat letno se obrnejo terjatve do kupcev v denarna sredstva. S tem kazalnikom lahko analiziramo, kako uspešno je vodstvo podjetja pri izterjavi terjatev pa tudi, kakšna je plačilna sposobnost kupcev (Igličar & Hočevar, 1997, str. 240). Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (11)

$$\frac{\textit{prejemki od kupcev v letu dni}}{\textit{povprečno stanje terjatev do kupcev}} \qquad (11)$$

Pomembno pa je opozoriti, da bi bil ta izračun popolnoma pravilen le v primeru, kadar gre samo za negotovinsko prodajo. Pri gotovinski prodaji pa prejemki ne gredo na konto terjatev do kupcev ampak direktno na denarna sredstva. Poleg tega pa je kot zunanjemu uporabniku podatka o prejemkih od kupcev skoraj nemogoče pridobiti, zato sem za izračun uporabila prihodke od prodaje. Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 19.

Tabela 19: Koeficient obračanja terjatev do kupcev za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Čisti prihodki od prodaje v letu dni	12.203.598	13.411.666	19.733.599	20.128.078
Povprečno stanje terjatev do kupcev	2.495.638	2.666.186	1.267.395	1.129.459
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	**4,890**	**5,030**	**15,570**	**17,821**
Dnevi vezave	**75**	**73**	**23**	**20**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Pekarna Blatnik je imela v obeh proučevanih letih boljši koeficient obračanja terjatev do kupcev. V letu 2009 je vrednost koeficient znašala 15,57, kar pomeni, da so se terjatve obrnile več kot petnajstkrat na leto. Dnevi vezave terjatev znašajo 23, kar pomeni, da v povprečju podjetje kreditira kupce 23 dni oziroma kupci poravnajo svoje obveznosti v 23 dneh. Povprečna doba vezave pri Klasju pa je okrog 75, kar pomeni, da se terjatve do kupcev obrnejo malo manj kot petkrat na leto. Iz teh vrednosti bi lahko sklepali, da je pekarna Blatnik precej uspešnejša pri izterjavi terjatev. Kljub temu pa moramo vedeti, da je kazalnik odvisen tudi od plačilnih rokov, ki jih ima podjetje za svoje kupce. Plačilni roki se običajno razlikujejo glede na kupce oziroma glede na njihovo pogajalsko moč. Klasje ima nekaj svojih prodajaln, poleg tega pa svoje izdelke prodaja tudi v večjih trgovskih verigah, kot so Mercator, Tuš, Spar… Vse te trgovine pa imajo izredno pogajalsko moč, s katero uspešno nižajo cene izdelkov svojih dobaviteljev in podaljšujejo plačilne roke. Kot sem že prej omenila, ti izračuni kazalnikov niso popolnoma pravilni, saj imata obe proučevani podjetji tudi gotovinsko prodajo.

3.5 Temeljni kazalniki gospodarnosti

Kazalniki gospodarnosti izražajo uspešnost podjetja, ki jo ugotavljamo s primerjanjem prihodkov in odhodkov v določenem obdobju. Podatke za izračun teh kazalnikov najdemo v izkazu poslovnega izida podjetja. Pravimo, da je podjetje uspešno oziroma da deluje gospodarno, kadar je kazalnik večji od 1 oziroma kadar so prihodki večji od odhodkov.

Kljub vsemu pa moramo biti pozorni na razliko med uspešnostjo in učinkovitostjo. Kadar pravimo, da je podjetje učinkovito, pomeni, da dela stvari na pravi način. Ko pa podjetje dela prave stvari, pa pomeni, da je uspešno. Ni nujno, da je podjetje uspešno in hkrati tudi učinkovito. Povsem mogoče je, da je neko podjetje učinkovito in hkrati tudi neuspešno in obratno (Turk et al., 2004, str. 668).

3.5.1 Koeficient gospodarnosti poslovanja

Koeficient gospodarnosti poslovanja nam pove, kako učinkovito je poslovanje podjetja iz dejavnosti podjetja. Pri izračunu upoštevamo samo prihodke in odhodke iz poslovanja; prihodki in odhodki iz financiranja ter drugi prihodki in odhodki pa so iz izračuna izločeni. Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (12)

$$\frac{poslovni\ prihodki}{poslovni\ odhodki} \qquad (12)$$

Višja kot je vrednost koeficienta, boljša je gospodarnost poslovanja. Kadar podjetju uspe povečati vrednost tega kazalca glede na preteklo obdobje, to pomeni, da je uspelo ustvariti večje prihodke z enakimi odhodki oziroma z nižjimi odhodki enake prihodke (Hočevar, Igličar & Zaman, 2001, str. 236). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 20.

Tabela 20: Koeficient gospodarnosti poslovanja za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Poslovni prihodki	12.994.300	14.624.961	19.764.267	20.227.267
Poslovni odhodki	12.925.965	14.568.797	19.271.837	19.408.600
Koeficient gospodarnosti poslovanja	**1,005**	**1,004**	**1,026**	**1,042**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Vrednosti kazalnika gospodarnosti poslovanja so bile v letih 2008 in 2009 pri obeh obravnavanih podjetjih skoraj identične vrednostim kazalnika celotne gospodarnosti, kar pomeni, da predstavljajo poslovni prihodki in odhodki večino vseh prihodkov in odhodkov. Delež finančnih prihodkov in odhodkov ter drugih prihodkov in odhodkov pa je bil v obeh proučevanih podjetjih minimalen.

Pri podjetju Klasje je bila vrednost koeficienta malce nad 1, kar pomeni, da je imelo majhen dobiček iz poslovanja. To pomeni, da je s prodajo pekarskih izdelkov zaslužilo dovolj, da so pokrili vse stroške, ki so nastali pri poslovanju.

Podobno je bilo tudi pri podjetju Blatnik. Koeficient gospodarnosti poslovanja je v letu 2008 znašal 1,04, v naslednjem letu pa se je znižal in sicer na 1,03. Znižanje kazalnika je posledica nekoliko slabšega poslovanja. Kljub vsemu pa lahko iz izkaza poslovnega izida ugotovimo, da so se poslovni prihodki in odhodki v obeh podjetjih znižali, kar je posledica manjše prodaje in nižjih cen izdelkov.

3.5.2 Koeficient celotne gospodarnosti

Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (13)

$$\frac{prihodki}{odhodki} \qquad (13)$$

Pri izračunu celotne gospodarnosti, za razliko od koeficienta gospodarnosti poslovanja, kjer primerjamo samo poslovne prihodke in odhodke, upoštevamo vse prihodke in odhodke, torej tudi finančne prihodke in odhodke kot tudi druge prihodke in odhodke. Na ta način lahko s primerjavo koeficienta celotne gospodarnosti in koeficienta gospodarnosti poslovanja ugotovimo vpliv neposlovnih dejavnosti na gospodarnost podjetja. Kadar je vrednost kazalnika pozitivna, pomeni, da je podjetje poslovalo z dobičkom (Hočevar et al., 2008, str. 285). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 21.

Tabela 21: Koeficient celotne gospodarnosti za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Prihodki	13.389.633	14.705.972	19.835.175	20.317.756
Odhodki	13.359.077	14.788.330	19.665.559	20.236.384
Koeficient celotne gospodarnosti	**1,002**	**0,994**	**1,009**	**1,004**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Koeficient celotne gospodarnosti je za obe podjetji skoraj enak koeficientu gospodarnosti poslovanja, kar pomeni, da imata zelo velik delež poslovnih prihodkov in odhodkov v celotnih prihodkih oziroma odhodkih. Iz tega sledi, da finančni in drugi prihodki in odhodki niso bistveno vplivali na končni poslovni izid. Vrednost koeficienta se giblje okrog 1, kar pomeni, da sta obe preučevani podjetji dosegali minimalni dobiček.

3.5.3 Stopnja materialne stroškovnosti poslovnih prihodkov

Kazalnik izraža delež stroška materiala na enoto poslovnih prihodkov. Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (14)

$$\frac{stroški\,materiala}{poslovni\ prihodki} \qquad (14)$$

Kazalnik izraža delež stroška materiala na enoto poslovnih prihodkov. Kazalnik nas opozarja na pomembnost materiala in stroške, povezane z nabavo materiala. Podjetja si želijo, da je kazalnik čim nižji, saj to pomeni, da z enakimi stroški materiala proizvedejo

več proizvodov in več prodajo. Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 22.

Tabela 22: Stopnja materialne stroškovnosti poslovnih prihodkov za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Stroški materiala	5.896.097	7.044.173	12.517.937	12.740.264
Poslovni prihodki	13.010.582	14.765.528	19.749.174	20.195.948
Stopnja materialne stroškovnosti poslovnih prihodkov	**0,453**	**0,477**	**0,634**	**0,631**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Iz tabele je razvidno, da je podjetje Klasje tako v letu 2008 kot tudi v letu 2009 ustvarilo več poslovnih prihodkov z manjšimi stroški materiala kot podjetje Blatnik. Pri podjetju Klasje se je stopnja materialne stroškovnosti poslovnih prihodkov v letu 2009 znižala glede na preteklo leto in je znašala 0,45. V podjetju Blatnik pa je znašala 0,63.

3.5.4 Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov

Kazalnik nam pokaže razmerje med čistim dobičkom oziroma izgubo podjetja in vsemi njegovimi prihodki. Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (15)

$$\frac{\textit{čisti dobiček}}{\textit{prihodki}} \qquad (15)$$

Podjetje si želi čim višjo vrednost kazalnika, saj to pomeni, da na enoto prihodka ustvarijo več dobička. Če se kazalnik zmanjša, to pomeni, da mora vodstvo podjetja bolj paziti na stroške oziroma bolj uspešno upravljati s stroški. Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 23.

Tabela 23: Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Čisti dobiček	43.316	43.200	117.823	36.760
Prihodki	13.389.633	14.705.972	19.835.175	20.317.756
Stopnja čiste dobičkonosnosti prihodkov	**0,003**	**0,003**	**0,006**	**0,002**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov je v obeh obravnavanih podjetjih v letih 2009 kot tudi v 2008 pozitivna, kar pomeni, da sta podjetji poslovali z dobičkom.

Pri podjetju Klasje je stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov znašala 0,32 %. Kazalnik se je glede na predhodno leto malce izboljšal, kar je posledica manjših prihodkov, dobiček pa je ostal skoraj nespremenjen. Nekoliko boljšo vrednost kazalnika pa je imelo podjetje Blatnik, in sicer 0,59 % in se je glede na prejšnje leto povečal za kar 328 %. To pomeni, da je podjetje bolje upravljalo s stroški podjetja. Povečanje kazalnika je predvsem posledica povečanega dobička, ki se je povečal za skoraj trikrat kljub nižjim prihodkom.

3.6 Temeljni kazalniki dobičkonosnosti (donosnosti)

Kazalniki donosnosti so eni izmed najpomembnejših, saj nam prikazujejo uspešnost poslovanja podjetja. Pri teh kazalnikih opazujemo dobičkonosnost sredstev, kapitala in prihodkov. Ti kazalniki so pomembni za lastnike podjetij in bodoče investitorje, saj z njimi pridobijo vpogled v poslovanje podjetij. Dobiček je v izkazu poslovnega izida izražen kot absolutno število, zato ga ne moremo primerjati z drugimi podjetji. Da bi bil primerljiv, ga moramo izraziti relativno glede na druge postavke (Benedik, 2003, str. 33).

3.6.1 Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala

Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (16)

$$\frac{\textit{čisti dobiček}}{\textit{povprečni kapital}} \qquad (16)$$

Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala je za lastnike eden izmed najpomembnejših in najbolj uporabljenih kazalnikov, ki nam pove, kako uspešno je poslovodstvo pri upravljanju s premoženjem lastnikov oziroma nam pove, koliko denarnih enot je ustvarila ena denarna enota kapitala. Če želijo lastniki oziroma bodoči investitorji ugotoviti, ali je njihova naložba uspešna oziroma bo uspešna, lahko vrednost izračunanega kazalnika primerjajo z obrestnimi merami dolgoročnih vezav pri bankah ali obrestnimi merami državnih vrednostih papirjev (Igličar, 2009, str. 35).

Dobičkonosnost kapitala je sestavljena iz treh delov, dobičkonosnost prihodkov oziroma profitne marže, obračanja sredstev ter razmerja med sredstvi in kapitalom. Vodstvo podjetja lahko podobno dobičkonosnost kapitala dosežejo na različne načine, vendar pa morajo pri tem paziti na medsebojno povezanost kazalnikov, saj lahko imajo pozitivne spremembe na enem področju, negativen vpliv na drugem področju. Podjetja lahko z večjim zadolževanjem bistveno izboljšajo dobičkonosnost kapitala, vendar pa se s tem izpostavijo večjemu tveganju. Zato je boljše, da višjo dobičkonosnost kapitala dosegajo z višjo dobičkonosnostjo prihodkov ali z boljšim obračanjem sredstev kot pa s povečanim zadolževanjem podjetja. Kljub morebitnim visokim koeficientom dobičkonosnosti kapitala

pa moramo vedeti, da je skoraj nemogoče pričakovati, da lahko delničarji zaslužijo takšno donosnost. To bi bilo možno edino ob predpostavki, da delnice kupimo po knjigovodski vrednosti in da podjetje izplača ves dobiček. Torej to pomeni, da nam dobičkonosnost kapitala ne pove, koliko zaslužijo delničarji s svojimi sredstvi (Slapničar, 2006, str. 5). Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 24.

Tabela 24: Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Čisti dobiček obrač.obdobja	43.316	43.200	117.823	36.760
Povprečni kapital (brez čistega poslovnega izida)	3.611.263	3.578.495	1.767.458	1.721.645
Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala	**0,012**	**0,012**	**0,067**	**0,021**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Čista dobičkonosnost kapitala je bila pri obeh podjetjih pozitivna, kar pomeni, da sta imeli pozitiven poslovni izid. Vrednost koeficienta se je pri podjetju Klasje v obeh letih gibala okrog 1,2 %. Pri podjetju Blatnik je bila dobičkonosnost kapitala v letu 2008 2,1 %, v naslednjem letu pa se je povečala na 6,7 %, kar je posledica višjega dobička.

3.6.2 Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev

Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev nam pove, kako uspešno je bilo vodstvo podjetja pri upravljanju sredstev oziroma nam pove, koliko dobička podjetje zasluži z obstoječimi sredstvi. Koeficient dobičkonosnosti sredstev se lahko izračuna na različne načine. Odločila sem se za koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev, pri katerem dobičku prištejemo še dane obresti, saj na ta način izključimo vpliv financiranja sredstev na njihovo dobičkonosnost. Na ta način ugotovimo, kako uspešna je bila uporaba sredstev, ne glede na to, kako so bila financirana (Slapničar, 2006, str. 6). Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (17)

$$\frac{\textit{dobiček ali izguba in dane obresti obračunskega obdobja}}{\textit{povprečna sredstva}} \qquad (17)$$

Čim večja je vrednost kazalnika, uspešnejše je poslovanje podjetja. Vendar pa moramo biti pri razlagi koeficienta previdni, če opazimo močan porast vrednosti kazalnika glede na prejšnje leto, saj je možno, da je vodstvo podjetja povečalo vrednost koeficienta dobičkonosnosti sredstev na račun odprodaje sredstev oziroma dezinvestiranja, ki pa ne predstavlja dejanske uspešnosti podjetja. Izračun koeficienta po posameznih letih je za obravnavani podjetji prikazan v Tabeli 25.

Tabela 25: Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev za izbrani podjetji v letih 2008 – 2009

Podjetje	**Klasje**		**Blatnik**	
Leto	**2009**	**2008**	**2009**	**2008**
Dobiček ali izguba + dane obresti obrač. obdobja	393.840	152.714	477.316	800.475
Povprečna sredstva	20.981.506	19.578.887	11.831.249	11.389.612
Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev	**0,019**	**0,008**	**0,040**	**0,070**

Vir: Klasje Celje, d. d., Letno poročilo 2008;2009; Pekarna Blatnik, d. o. o., Letno poročilo 2008;2009.

Pri podjetju Klasje je bila vrednost koeficienta dobičkonosnosti sredstev v letu 2009 1,9 % in se je glede na preteklo leto, ko je doseglo 0,8 % dobičkonosnost sredstev, povečala za 1,1 odstotne točke. Sprememba je posledica predvsem višjih danih obresti.

Podjetje Blatnik je imelo boljšo dobičkonosnost sredstev kot Klasje, kljub temu da mu je le-ta v letu 2009 glede na predhodno leto padla iz 7 % na 4 %. Takšna sprememba je posledica precej manjšim danim obrestim, kljub višjemu dobičku, ki je absolutno narasel precej manj, kot so padle obresti.

3.7 Sistemi povezanih kazalnikov

Kazalnike, ki sem jih predstavila, lahko med seboj povežemo v tako imenovane sisteme povezanih kazalnikov, na podlagi katerih dobimo še dodatne informacije o poslovanju podjetja. Običajno kot osnovo vzamemo koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev ali pa koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala. V preteklosti so razvili razne sisteme kazalnikov, ki so namenjeni za različne namene. Najbolj znan in tudi najstarejši sistem povezanih kazalnikov je tako imenovani Du Pontov sistem kazalnikov. Ta sistem so začeli uporabljati že leta 1919 v ameriškem podjetju E.I. Du Pont De Nemours and Company, po katerem se sistem tudi imenuje (Koletnik, 1995, str. 41-42). Največja prednost Du Pontove analize je v tem, da s pomočjo nekaj kazalnikov prikažemo celotno poslovanje podjetja. Kot osnovo za analizo vzamemo čisto dobičkonosnost kapitala, ki je na eni strani odvisna od dobičkonosnosti sredstev, na drugi strani pa od strukture virov financiranja (Igličar & Hočevar, 1997, str. 248-251). Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (18)

$$\frac{\textit{čisti dobiček}}{\textit{povprečno stanje sredstev}} \times \frac{\textit{povprečno stanje sredstev}}{\textit{povprečni kapital}} \qquad (18)$$

Čisto dobičkonosnost sredstev pa lahko razčlenimo še na kazalnik čiste dobičkonosnosti prihodkov oziroma profitno maržo in obračanje sredstev. Kazalnik lahko izračunamo na način, kot ga prikazuje enačba (19)

$$\frac{\textit{čisti dobiček}}{\textit{prihodki}} \times \frac{\textit{prihodki}}{\textit{povprečna sredstva}} \qquad (19)$$

Čista dobičkonosnost kapitala je torej odvisna od hitrosti obračanja sredstev, profitne marže oziroma čiste dobičkonosnosti prihodkov ter strukture financiranja podjetja.

Čista dobičkonosnost kapitala je pri podjetju Klasje v letu 2009 znašala 1,19 %, kar je posledica 0,32 % dobičkonosnosti prihodkov, obračanja sredstev 0,64 oziroma enkrat v 570 dneh ter obrnjenega kazalnika deleža kapitala v financiranju v vrednosti 5,81. Na Sliki 1 je prikazan Du Pontov sistem povezanih kazalnikov za podjetje Klasje za leto 2009.

Slika 1: Du Pontov sistem povezanih kazalnikov za podjetje Klasje v letu 2009

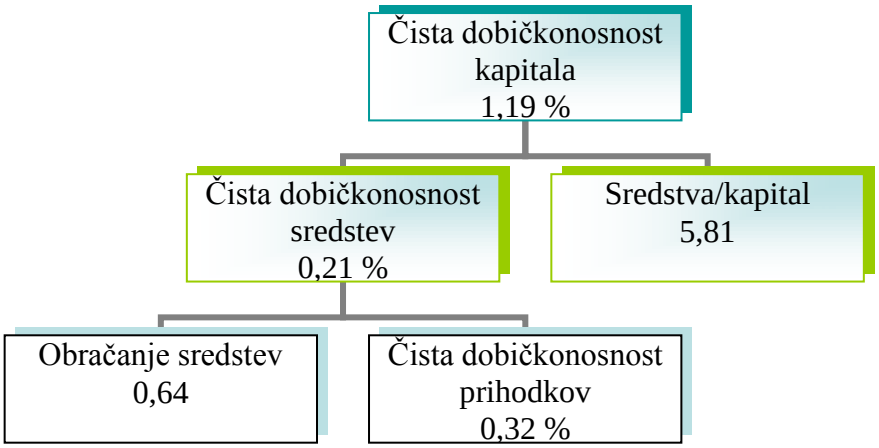

Pri Pekarni Blatnik pa je čista dobičkonosnost kapitala v letu 2009 znašala 6,67 %, kar je posledica 0,59 % dobičkonosnosti prihodkov, obračanja sredstev 1,68 oziroma enkrat v 217 dneh ter obrnjenega kazalnika deleža kapitala v financiranju v vrednosti 6,69. Du Pontov sistem povezanih kazalnikov za podjetje Blatnik za leto 2009 kaže Slika 2.

Slika 2: Du Pontov sistem povezanih kazalnikov za podjetje Blatnik v letu 2009

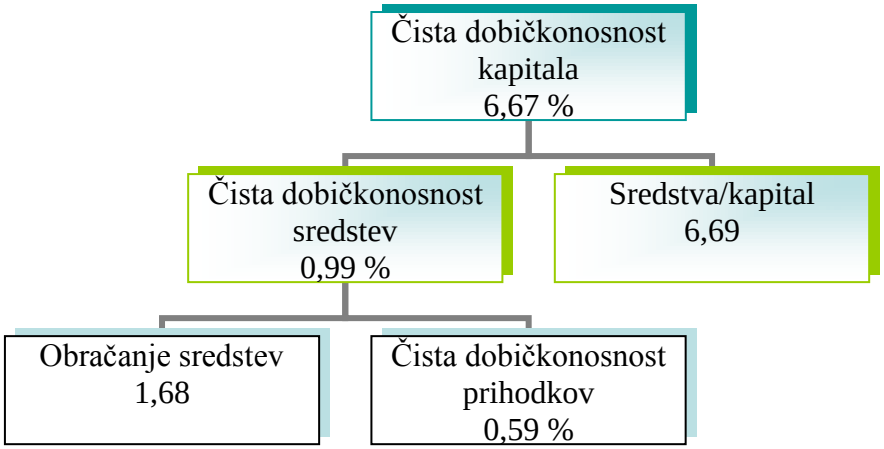

SKLEP

V diplomski nalogi sem analizirala poslovanje dveh podjetij v slovenski pekarski industriji. To sta Klasje Celje, d. d. in Pekarna Blatnik, d. o. o. Podjetji se med seboj nekoliko razlikujeta, vendar sta po velikosti dokaj primerljivi, tako da je bila njuna analiza smiselna. Podatke za analizo sem črpala iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida, na podlagi letnih poročil za leto 2008 in 2009. Za obe podjetji sem izračunala kazalnike, saj sem ju na ta način lažje primerjala in ugotovila, katero podjetje je pri poslovanju uspešnejše.

Najprej sem naredila vodoravno in navpično analizo bilance stanja. Pri tem sem ugotovila, da je imelo podjetje Klasje v letu 2009 za 73,44 % več sredstev kot Blatnik. Poleg tega se podjetji precej razlikujeta tudi pri deležu dolgoročnih in kratkoročnih sredstev v celotnih sredstvih. Pri analizi sem opazila, da ima Klasje izredno majhen delež opredmetenih osnovnih sredstev, in sicer 12,67 %, pri Blatniku pa znaša delež opredmetenih osnovnih sredstev v celotnih sredstvih kar 71, 54%. Razlog za tako nizek delež pri Klasju je v desetletnem najemu osnovnih sredstev za katerega so v letu 2007 nakazali avans v višini 10.102.082,88 evrov. Zaradi tega avansa ima podjetje visok delež dolgoročnih poslovnih terjatev, in sicer 42,02 % vseh sredstev. Precej več pa ima Klasje tudi kratkoročnih sredstev, in sicer 41,94 %, medtem ko ima Blatnik le 24,08 %. Procentualno se zaloge v podjetjih bistveno ne razlikujejo, vendar ima Blatnik precej več zalog trgovskega blaga zaradi večjega števila trgovin, medtem ko ima Klasje več zalog materiala, in to zaradi zalog pšenice. Precej večji delež pa ima Klasje tudi pri kratkoročnih finančnih naložbah, zaradi kratkoročnega posojila podjetju v skupini – Toming – Consulting, d. o. o.

Pri analizi pasivne strani bilance stanja sem ugotovila, da ima Blatnik precej večje dolgoročne finančne in poslovne obveznosti, in sicer 38,28 % vseh obveznosti do virov sredstev. Podjetje Klasje ima 13,85 % rezervacij, in sicer 1,41 % rezervacij za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ter 12,44 %, ki se nanaša na rezervacije za kočljive pogodbe in druge rezervacije iz naslova reorganizacije podjetja.

Pri analizi izkaza poslovnega izida sem ugotovila, da ima Blatnik za 61,84 % več čistih prihodkov od prodaje, kljub temu da ima precej manj sredstev, kar pomeni, da s sredstvi ustvari več prihodkov kot Klasje. Strošek amortizacije je pri Klasju nizek, kar je posledica majhnih osnovnih sredstev. Stroški dela so vrednostno pri obeh podjetjih precej podobni, kljub temu, da je pri Klasju zaposlenih 47 delavcev več, iz česar bi lahko sklepali, da so zaposlenci pri Blatniku bolje plačani kot pri Klasju.
Na podlagi izračunanih kazalnikov stanja financiranja sem ugotovila, podobno kot že pri analizi obveznosti do virov sredstev, da sta obe podjetji zelo zadolženi, kar predstavlja precejšnje tveganje za upnike.

Na podlagi analize bilance stanja, izkaza poslovnega izida, izračunanih kazalnikov ter Du Pontove analize ugotavljam, da podjetje Blatnik uspešnejše posluje. Obe podjetji sta imeli

pozitiven poslovni izid, kar pomeni, da sta poslovali z dobičkom, vendar pa sta podjetji zelo zadolženi, njuna plačilna sposobnost pa slaba.

LITERATURA IN VIRI

1. Benedik, B. (2003). *Ugotavljanje uspešnosti podjetij z računovodskimi in finančnimi kazalniki*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

2. *HappyPek – veseli kruh in slaščice.* Najdeno 5. julija 2011 na spletnem naslovu http://www.arhivo.com/happypek-veseli-kruh-in-slascice

3. Hočevar, M., Igličar, A., & Zaman, M. (2001). *Računovodstvo*. Ljubljana: Visoka upravna šola.

4. Hočevar, M., Zaman, M., & Petrovič, J. K. (2008). *Osnove računovodstva gospodarskega in javnega sektorja*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.

5. Holmes, G., Sugden, A., & Gee, P. (2005). *Interpretacija poslovnih poročil in računovodskih izkazov*. Ljubljana: GV Založba.

6. Igličar, A. (2009). *Računovodski izkazi in njihova analiza*. Najdeno 31. julija 2011 na spletnem naslovu http://www.pf.uni-lj.si/media/simoneti.gradivo.2009.pdf

7. Igličar, A., & Hočevar, M.,(1997). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.

8. Klasje Celje d.d. (2008). *Letno poročilo 2008.* Celje: Klasje Celje d.d.

9. Klasje Celje d.d. (2009). *Letno poročilo 2009.* Celje: Klasje Celje d.d.

10. *Klasje Celje, d.d. – Certifikati in kakovost.* Najdeno 5. julija 2011 na spletnem naslovu http://www.klasje.si/certifikati-in-kakovost

11. Koletnik, F. (1995). *Analiziranje računovodskih izkazov*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor

12. *Predstavitev podjetja Klasje Celje d.d.* Najdeno 5. julija 2011 na spletnem naslovu http://www.klasje.si/predstavitev-podjetja/

13. Pekarna Blatnik d.o.o. (2008). *Letno poročilo za leto 2008.* Podgorica: Pekarna Blatnik d.o.o.

14. Pekarna Blatnik d.o.o. (2009). *Letno poročilo za leto 2009*. Podgorica: Pekarna Blatnik d.o.o.

15. *Pekarna Blatnik d.o.o. – Predstavitev.* Najdeno 5. julija 2011 na spletnem naslovu http://www.pekarna-blatnik.si/predstavitev.html

16. Slapničar, S. (2006). *Analiza računovodskih izkazov s kazalci* – gradivo za vaje pri Finančnem računovodstvu. Ljubljana: Ekonomska fakulteta

17. Slovenski računovodski standard 29 (2006): Računovodsko proučevanje (računovodsko analiziranje). *Uradni list* RS št. 118/2005.

18. Turk, I., & Melavc, D. (2001). *Računovodstvo*. Ljubljana: Moderna organizacija.

19. Turk, I., Kavčič, S., Kokotec-Novak, M., Koželj, S., & Odar, M. (2004). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

20. Vidic, D., & Zaman, M. (2000). Računovodski kazalniki v povezavi z zakonom o finančnem poslovanju podjetij. *Iks, 2000*(6), 38-46

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Bilanca stanja za podjetje Klasje za leto 2009 1
Priloga 2: Izkaz poslovnega izida za podjetje Klasje za leto 2009 3
Priloga 3: Bilanca stanja za podjetje Blatnik za leto 2009 4
Priloga 4: Izkaz poslovnega izida za podjetje Blatnik za leto 2009 6

Priloga 1: Bilanca stanja za podjetje Klasje za leto 2009

Postavka	31.12.2009	31.12.2008	Indeks 09/08
SREDSTVA	**20.907.086**	**21.055.925**	**99**
A. Dolgoročna sredstva	**12.129.328**	**12.198.472**	**99**
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročni AČR	**371.991**	**148.498**	**251**
1. Neopredmetena osnovna sredstva	371.991	148.498	251
II. Opredmetena osnovna sredstva	**2.648.097**	**1.609.727**	**165**
1. Zemljišča in zgradbe	269.409	201.845	133
a) Zemljišča	31.501	14.000	225
b) Zgradbe	237.908	187.845	127
2. Proizvajalne naprave in stroji	1.466.940	1.072.037	137
3.Druge naprave in oprema	229.339	157.809	145
4. Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	682.409	178.036	383
a) Opredmetena osnovna sred.v gradnji in izdelavi	647.912	178.036	364
b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osn.sredstev	34.497	0	0
III. Naložbene nepremičnine	**0**	**0**	**0**
IV. Dolgoročne finančne naložbe	**264.916**	**264.916**	**100**
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	264.916	264.916	100
a. Delnice in deleži v družbah v skupini	86.276	86.276	100
c. Druge dolgoročne finančne naložbe	178.640	178.640	100
V. Dolgoročne poslovne terjatve	**8.785.482**	**10.112.967**	**87**
1.Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	8.785.482	10.112.967	87
VI. Odložene terjatve za davek	**58.842**	**62.364**	**94**
B. Kratkoročna sredstva	**8.769.335**	**8.847.953**	**99**
II. Zaloge	**2.030.562**	**2.582.414**	**79**
1. Material	1.644.613	2.219.165	74
2. Nedokončana proizvodnja	53.610	37.316	144
3. Proizvodi	277.391	277.403	100
4. Trgovsko blago	54.948	48.530	113
III. Kratkoročne finančne naložbe	**3.438.187**	**3.402.395**	**101**
2. Kratkoročna posojila	3.438.187	3.402.395	101
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	**3.242.606**	**2.839.348**	**114**
1. Kratkoročne posl.terjatve do družb v skup.	116.021	132.412	88
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	2.471.082	2.520.193	98
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	655.503	186.743	351
V. Denarna sredstva	**57.980**	**23.796**	**244**
C. KRATK. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	**8.423**	**9.500**	**89**
ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	**1.949.882**	**2.625.050**	**74**

Postavka	31.12.2009	31.12.2008	Indeks 09/08
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	**20.907.086**	**21.055.925**	**99**
A. Kapital	**3.674.016**	**3.630.700**	**101**
I. Vpoklicani kapital	**3.423.231**	**3.423.231**	**100**
1. Osnovni kapital	**3.423.231**	**3.423.231**	**100**
II. Kapitalske rezerve	**111.411**	**111.411**	**100**
III. Rezerve iz dobička	**26.940**	**24.774**	**109**
1. Zakonske rezerve	6.771	4.605	147
3. Druge rezerve iz dobička	20.169	20.169	100
V. Preneseni čisti dobiček	**71.284**	**30.244**	**236**
VI. Čisti poslovni izid	**41.150**	**41.040**	**100**
B. Rezervacije	**2.894.797**	**3.675.296**	**79**
1. Rezervacije za pokojnine in druge obveznosti	294.211	296.972	99
2. Druge rezervacije	2.600.586	3.378.324	77
C. Dolgoročne obveznosti	**1.355.625**	**958.479**	**141**
I Dolgoročne finančne obveznosti	**791.259**	**571.432**	**138**
2.Dolgoročne finančne obveznosti do bank	791.259	571.432	138
II Dolgoročne poslovne obveznosti	**564.366**	**387.047**	**146**
2.Dolgoročne poslovne obveznosti	564.366	387.047	146
Č Kratkoročne obveznosti	**11.277.303**	**10.933.399**	**103**
II Kratkoročne finančne obveznosti	**7.360.837**	**7.454.837**	**99**
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	7.360.837	7.454.837	99
III Kratkoročne poslovne obveznosti	**3.916.466**	**3.478.562**	**113**
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	156.581	174.155	90
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	3.321.499	2.878.572	115
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	438.386	425.835	103
D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	**1.705.345**	**1.858.051**	**92**
ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI	**1.949.882**	**2.625.050**	**74**

Priloga 2: Izkaz poslovnega izida za podjetje Klasje za leto 2009

		2009	2008	Indeks 09/08
1	**ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE**	**12.203.598**	**13.411.666**	**91**
	Prihodki od prodaje proizvodov na domačem trgu	**10.256.068**	**11.576.949**	**89**
	Prihodki od prodaje storitev na domačem trgu	**365.775**	**384.758**	**95**
	Prihodki od prodaje proizvodov na tujem trgu	**227.623**	**133.915**	**170**
	Prihodki od prodaje storitev na tujem trgu	**0**	**0**	
	Prihodki od prodaje trgovskega blaga	**1.354.132**	**1.316.044**	**103**
2	**SPREM.VREDN.ZALOG PROIZV.IN NED.PROIZV.**	**16.282**	**140.567**	**12**
4	**DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (S PREV. POSL. PRIHODKI)**	**790.702**	**1.213.295**	**65**
5	**STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV**	**9.531.798**	**11.250.739**	**85**
	a) Nabavna vredn.prod.blaga	691.005	657.761	105
	b) Stroški materiala	5.203.952	6.386.412	81
	c) Stroški storitev	3.636.841	4.206.566	86
6	**STROŠKI DELA**	**3.127.258**	**3.117.746**	**100**
	a) Stroški plač	2.214.518	2.181.751	102
	b)Stroški socialnih zavarovanj	356.547	351.421	101
	c) Drugi stroški dela	556.193	584.574	95
7	**ODPISI VREDNOSTI**	**167.458**	**120.769**	**139**
	a) Amortizacija	166.242	120.769	138
	b) Prevredn. posl. odh. pri neopr. in opredm. OS	76	0	
	c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	1.140	0	
8	**DRUGI POSLOVNI ODHODKI**	**99.451**	**79.543**	**125**
9	**FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV**	**0**	**895**	**0**
	c) Finančni prIh.iz deležov	0	895	0
10	**FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL**	**232.607**	**22.262**	**1.045**
	a) Finančni prihodki iz posojil, danim družb.v skupini	848	1.100	77
	b) Finančni prih.iz posojil, danim drugim	231.759	21.162	1.095
11	**FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV**	**28.372**	**8.692**	**326**
	b) Finančni prihodki iz posl.terj.do drugih	28.372	8.692	326
12	**FINANČNI ODHODKI IZ OSL.IN ODPISOV FIN.NALOŽB**	**0**	**7.605**	**0**
13	**FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI**	**350.524**	**109.514**	**320**
	b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	327.888	104.255	315
	č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	22.636	5.259	430
14	**FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI**	**29.990**	**45.807**	**65**
	b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in men. obv.	18.205	33.944	54
	c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	11.785	11.863	99
15	**DRUGI PRIHODKI**	**134.354**	**49.162**	**273**
16	**DRUGI ODHODKI**	**52.598**	**56.607**	**93**
18	**ODLOŽENI DAVKI**	**3.522**	**15.009**	**23**
19	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA**	**43.316**	**43.200**	**100**

Priloga 3: Bilanca stanja za podjetje Blatnik za leto 2009

Postavka	31.12.2009	31.12.2008	Indeks 09/08
SREDSTVA	**12.054.280**	**11.608.218**	**104**
A. Dolgoročna sredstva	**9.093.369**	**8.576.070**	**106**
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročni AČR	**268.941**	**19.558**	**1375**
1.Dolgoročne premoženjske pravice	26.211	19.558	134
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	242.730	0	
II. Opredmetena osnovna sredstva	**8.623.928**	**8.476.512**	**102**
1. Zemljišča in zgradbe	5.481.788	5.717.312	96
a) Zemljišča	272.538	272.538	100
b) Zgradbe	5.209.250	5.444.774	96
3.Druge naprave in oprema	3.142.140	2.759.200	114
III. Naložbene nepremičnine	**0**	**0**	**0**
IV. Dolgoročne finančne naložbe	**200.500**	**80.000**	**251**
1. Delnice in deleži v družbah v skupini	200.500	80.000	251
B. Kratkoročna sredstva	**2.902.085**	**3.008.951**	**96**
II. Zaloge	**1.019.646**	**1.302.761**	**78**
1. Material	183.597	122.288	150
3. Proizvodi	49.489	64.582	77
4. Trgovsko blago	786.560	1.115.891	70
III. Kratkoročne finančne naložbe	**58.317**	**62.396**	**93**
2. Kratkoročna posojila	58.317	62.396	93
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	**1.804.850**	**1.622.579**	**111**
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	1.302.401	1.232.388	106
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	502.449	390.191	129
V. Denarna sredstva	**19.272**	**21.215**	**91**
C. Kratkoročni AČR	**58.826**	**23.197**	**254**
ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	**7.651.678**	**4.922.736**	**155**

Postavka	31.12.2009	31.12.2008	Indeks 09/08
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	**12.054.280**	**11.608.218**	**104**
A. Kapital	**1.903.661**	**1.785.838**	**107**
I. Vpoklicani kapital	**1.251.878**	**1.251.878**	**100**
1. Osnovni kapital	**1.251.878**	**1.251.878**	**100**
III. Rezerve iz dobička	**125.188**	**125.188**	**100**
1. Zakonske rezerve	125.188	125.188	100
V. Preneseni čisti dobiček	**408.772**	**372.012**	**110**
VI. Čisti poslovni izid	**117.823**	**36.760**	**321**
C. Dolgoročne obveznosti	**4.613.918**	**4.808.669**	**96**
I Dolgoročne finančne obveznosti	**4.613.918**	**4.808.669**	**96**
2.Dolgoročne finančne obveznosti do bank	1.972.429	2.224.292	89
4.Druge dolgoročne fin.obveznosti (fin.najem)	2.641.489	2.584.377	102
Č Kratkoročne obveznosti	**5.500.614**	**4.995.875**	**110**
II. Kratkoročne finančne obveznosti	**3.158.981**	**2.617.018**	**121**
2. Kratkoorčne finančne obveznosti do bank	2.588.515	2.156.604	120
3.Obveznosti iz finančnega najema	515.857	386.072	134
4.Druge kratkoročne finančne obveznosti	54.609	74.342	73
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	**2.341.633**	**2.378.857**	**98**
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	2.009.879	2.016.458	100
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	331.754	362.399	92
D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	**36.087**	**17.836**	**202**
ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI	**7.651.678**	**4.922.736**	**155**

Priloga 4: Izkaz poslovnega izida za podjetje Blatnik za leto 2009

		2009	2008	Indeks 09/08
1	**ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE**	**19.733.599**	**20.128.078**	**98**
	Prodaja proizvodov in storitev na domačem trgu	**9.286.116**	**8.953.649**	**104**
	Prodaja blaga in materiala na domačem trgu	**10.432.062**	**11.159.690**	**93**
	Prodaja proizvodov in storitev na trgih izven EU	**15.421**	**14.739**	**105**
2	**SPREM. VREDN. ZALOG PROIZV. IN NED. PROIZV.**	**-15.093**	**-31.319**	**48**
4	**DRUGI POSLOVNI PRIHODKI**	**30.668**	**99.189**	**31**
5	**STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV**	**15.209.837**	**15.112.215**	**101**
	a) Nabavna vredn.prod.blaga	8.937.609	9.031.379	99
	b) Stroški porabljenega materiala	3.466.392	3.666.909	95
	b) Stroški storitev	2.805.836	2.413.927	116
6	**STROŠKI DELA**	**3.025.722**	**3.290.231**	**92**
	a) Stroški plač	2.044.104	2.132.987	96
	b)Stroški socialnih zavarovanj	371.563	409.959	91
	c) Drugi stroški dela	610.055	747.285	82
7	**ODPISI VREDNOSTI**	**1.007.930**	**984.439**	**102**
	a) Amortizacija	893.994	897.128	100
	b) Prevredn.posl.odh.pri neopr.in opredm.osn.sredst.	0	45.335	0
	c) Prevredn.poslovni odhodki pri obr.sredst.	113.936	41.976	271
8	**DRUGI POSLOVNI ODHODKI**	**28.348**	**21.715**	**131**
10	**FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL**	**3.515**	**0**	
	b) Finančni prih.iz posojil, danim drugim	3.515	0	
11	**FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV**	**23.461**	**16.478**	**142**
	b) Finančni prihodki iz posl.terj.do drugih	23.461	16.478	142
12	**FINANČNI ODHODKI IZ OSL. IN ODPISOV FIN. NALOŽB**	**0**	**0**	**0**
13	**FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI**	**359.493**	**763.715**	**47**
	b) Finančni odhodki iz posojil	347.156	427.585	81
	č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	12.337	336.130	4
14	**FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI**	**10.959**	**7.880**	**139**
	b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobavitelj.in men.obv.	4.915	5.346	92
	c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	6.044	2.534	239
15	**DRUGI PRIHODKI**	**43.932**	**74.011**	**59**
16	**DRUGI ODHODKI**	**23.270**	**56.189**	**41**
17	**Davek iz dobička**	**36.700**	**13.293**	**276**
19	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA**	**117.823**	**36.760**	**321**